

Tára postán
keltette a nem.
No. 224713/928.
Barou
A. Telefon: 18-08. E55522
Szávonta 110, negyedévre
Sora 808, egészévre 1200
Szávonta 2, ne
Sora 12, egészévre 20
A díjazás szerint.
"KELET" a transilvaniai és
egyetlen politikai napila.
A. Olvasókat utányomását csak a
munkájának megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Arca 5 lej
Szerda, 1937. december 29.
5698. EV. XX. ÉVF.
Tebe: 25. 296. SZAM.

Néhány óras kormányválság után

Goga Octavian alakított koncentrációs kormányt

Goga kormánya, amelyben cizistákön és gogistákön kívül Calinescu és Potarca is résztvesznek, már le is tette az esküt

Az új kormány azonnal megkezdi a jobboldali program megvalósítását?

BUCURESTI, december 28. (Az Uj Kelet tud.) Tatarescu miniszterelnök ma délután négy óra előtt 10 perccel királyi kihallgatáson jelent meg. Az audiencia mindössze egy félórát tartott. Tatarescu a palotából lakására hajtott, ahol az összegyűlt újságírók előtt a következő nyilatkozatot adta:

"Bár a kormány a szenátusban nagy többség fölött rendelkezik, a képviselőházban nem támaszkodhatik saját többségére. Ilyen körülmények között, amelyek lehetetlenné teszik kormányunk december 4-én bemutatott nagy kormányzati programjának megvalósítását — négyévi termékeny kormányzás után átadjuk a kormány gyeplőt. Ma délután négy óra körül az uralkodó elé terjesztetem a kormány lemondását. Rend az országban, béke, fejlődés, szövetségeseink megerősödése — ezek maradnak a termékeny négy éves kormányzat végső eredményei.

A december 20-i választás nem nyújtott nekünk támaszt programunk megvalósításának folytatásához. Ma meghajtuk előtte. Este 7 óra után néhány perccel Goga Octavian, aki királyi kihallgatáson volt, elhagyta a királyi palotát és az ott várakozó újságíróknak az alábbi nyilatkozatot adta:

— Öfelsége megbízott azzal, hogy szélesített politikai alapon kormányt alakítsak.

Goga kormánya letette az esküt

Goga Octavian, aki mint az Uj Kelet azt elsőnek jelentette, már tegnap délután megkezdte koncentrációs kormányalakítási tárgyalásait, kész kormánylistával jelentkezett az uralkodó előtt, aki ennek alapján bizta őt meg kormányalakítással. Este fél tíz órakor Goga Octavian kormányaának tagjai már eskütelére jelentkeztek Öfelsége előtt. Az esküt alábbi összetételű kormány tette le:

- Miniszterelnök: Goga Octavian.
- Tárcanélküli miniszter: A. C. Cuza.
- Belsőügy: Armand Calinescu.
- Közeledésügy: Potarca.
- Földművelés: (ideiglenesen) Potarca.
- Hadügy: Antonescu tábornok.
- Külgügy: Istrate Micescu.
- Közoktatás: Petrovici.
- Pénzügy: Savu (a Banca Natiaonala egyik igazgatója).
- Kultusz: Lupas.
- Szövetkezet: Stan Ghitescu.
- Munka: Gheorghe Cuza.
- Igazságügy: Radulescu Mehedinti.
- Légügy és tengerészet: Irimescu.

ALMINISZTEREK:
Miniszterelnökség: A. C. Cuza.
Belsőügy: Tilea Ioanid.
Hadfelszerelés: Paul Teodorescu.
Az új kormány nyomban az eskütétel után első minisztertanácsra ült össze.

Minisztertanács határozta el a kormány lemondását

A liberális kormány tagjai kedden reggel fél tízkor minisztertanácsra ültek össze, amelyen Tatarescu tájékoztatta minisztertanácsait a politikai helyzetről. A minisztertanács egyenegy tizenegy óra körül már véget is ért. A miniszterelnök közlése alapján meghallgatása után a minisztertanács elhatározta, a kormány lemondását, amelyet Tatarescu délután négy órakor az uralkodó elé terjesztett. A lemondást liberális miniszterek és pártvezetők sorozatos tanácskozási előztek meg.

Tatarescu után az uralkodó Antonescu tábornokot, volt vezérkari főnököt és

Mit jósol a Porunca Vremii?

A Porunca Vremii, amely félig-meddig a mai naptól kezdve hivatalos lapnak számít, ma délutáni rendkívüli kiadásában azt írja, hogy az új kormány feloszlatja a parlamentet és februárra választásokat ír ki.

A Porunca Vremii szerint az új kormány azonnal megkezdi a nemzeti keresztény párt néhány programjainak megvalósítását. Amint a lap írja, be fogják tiltani a judeo-kommunista lapokat, meg tiltják a zsidó újságíróknak, hogy román lapba írjanak, hozzákezdjenek a kereskedelem és ipar nacionalizálásához, úgy hogy a vállalatok igazgatósága 50 százalékban, személyzete 90 százalékban etnikai román kell legyen. Azokat a vállalatokat, amelyek egy hónapon belül a rendelkezést végre nem hajtják, betiltják.

A Porunca Vremii híret a legnagyobb fenntartással közöljük.

Óriási fellékelést kell a nemzeti keresztény párt Calinescunak és Potarcának a Goga kormányban való részvétele. Valószínűnek látszik, hogy ez nem a nemzeti pártvezetőségnek hozzájárulásával történ.

A krízis előzményeiről alábbi tudósításunk számol be:

Paul Teodorescu tábornok hadügyi alminisztert fogadta kihallgatáson

Délben 12 óra előtt 5 perccel A. C. Cuza professzor, a nemzeti keresztény párt főelőnöke jelent meg audiencián az uralkodónál. A másfél óráig tartó audiencia után délután fél 2 órakor a palotából távozó Cuza a következőket mondta az újságíróknak:

— Az uralkodó magához kéretett, mert tájékoztatni kívánta magát a politikai helyzet felől. Felvilágosításokat kért tőlem, mint az ország egyik legrégebbi parlamentertől.

Goga Octavian Tatarescunál

Ejjele 11 órakor Tatarescu fogadta Goga Octavian látogatását. Ma dében a minisztertanácsot újabb politikai tanácskozás követte, Tatarescu lakásán. Ezen a megbeszélésen Inculet, Franasovici, Sassu, Cancicov és Costinescu dr. miniszterek vettek részt.

Goga és Cuza tanácskozási

Goga Octavian hétfő déli királyi audienciája érthetően nagy izgalmat váltott ki politikai körökben. Mint azt már tegnapi számunkban megírtuk, politikai körökben azonnal elterjedt a hír, hogy Goga Octavian kap kormányalakításra megbízást. Liberális és vaidista körökben cáfolták a hírt, ez a verzió azonban a keddi nap folyamán is tartotta magát. Cuza professzor távirati hívrára hétfőn este a fővárosba érkezett. Szállodai szobájában azonnal tanácskozássra ültek össze a nemzeti keresztény párt vezetői: Goga, Gh. Cuza, Istrate Micescu, Tilea Ioanid, Stan Ghitescu és Al. Hodos, a Tara Noastra főszervezője. Goga tájékoztatta a megjelenteket audienciájának lefolyásáról. Az értekezlet után, amely éjjel egy órakor ért véget, Cuza professzor kijelentette, hogy felfogása egyezik a Gogával. A késő éjjeli órákban Goga másodszor is felkereste Tatarescut.

Maniu tanácskozik Bratianu Györggyel és Codreanuval

Maniu Gyula Mihelyt értesülést szerzett Goga audienciájáról, azonnal levelet intézett Gh. Bratianuhoz és Corneliu Zelea Codreanuhoz. Kedd délelőtt Gh. Bratianu felkereste Maniut az Athene Palaceban lévő szobájában és hosszasan tanácskozott vele a belpolitikai helyzetről. Ugyancsak a fővárosba érkezett Corneliu Zelea Codreanu is Predealról jövet. Ezzel szemben Titulescu tegnap este Bécsbe utazott. Állítólag azért, hogy torokbáját kezeltesse. A volt külügyminiszter néhány napot tölt az osztrák fővárosban.

Hosszabb ideig marad külföldön Titulescu

Budapest, december 28. Titulescu kedden délelőtt 10 órakor a budapesti nyugati pályaudvarra érkezett. A volt külügyminiszter nem szállt ki szalonkocsijából és az újságírók kísérelését Agrelescu ezredes szököltette meg. Agrelescu a Nemzeti Újság munkatársának kijelentette, hogy Titulescu régi gégebéjával Neumann professzort keresi fel és hosszabb ideig marad Bécsben. Innen Svájcba indul, ahol a téli hónapokat fogja tölteni.

Titulescu vonata négy órakor érkezett Bécsbe. Itt a Telegraph munkatársa szólaltatta meg a volt külügyminisztert, aki kijelentette, hogy semmiféle politikai célja utazásával nincsen, pusztán barátait látogatja meg és üzleti ügyeit akarja rendezni. Arra vonatkozólag nem nyilatkozott, hogy Naumann professzornál kíváná magát kezelteni.

(Folytatás a nyolcadik oldalon.)

VILAG TUKRE

Pilsudszki marsall és a zsidók

Wanda Pilsudszki, az elhunyt marsall leánya, aki a varsói mezőgazdasági akadémiának a hallgatója, kijelentette, hogy ha a főiskolán bevezetnék a gettópadokat, ugy ő is odaülne.

Josef Pilsudszki emlékének hódol a lengyel közvélemény a marsall születésének hetvenedik évfordulója alkalmából és joggal hangoztatják, hogy ez az ember egyéniségének bélyegét nyomta rá a lengyel államra. Lengyelország függetlenségének kivívása, a szovjetseregek fölött aratott győzelem, Lengyelország belső megszilárdítása és külpolitikai konszolidálása jelentős mértékben annak a férfinak köszönhető, akinek emléke és politikája hosszú időn át mértékadó tényezője maradt a lengyel politikának. Ha felvetjük tehát a kérdést, milyen viszonyban állott Pilsudszki zsidó polgártársaival és milyen magatartást tanúsított a zsidó problémákkal szemben, úgy ezzel annak az állami rendszernek alapvető magatartását is érintjük, amely minduntalan a nagy marsall irányadó tekintélyére hivatkozik.

Pilsudszki, aki a múlt század második felében nőtt fel Vilnában, leköszön tudott napirendre térni a zsidó lakosság súlyos helyzete, szenvedései és reményei fölött, amelyek a cári uralom alatt messzenem megegyeztek a lengyel nép szenvedéseivel és reményeivel. Vilna városa abban az időben talán inkább, mint ma zsidó lakosságának sajátos jellegét viselte magán. És amikor Pilsudszki politikával kezdett foglalkozni, szembe állott a két csoport nemzeti és szociális sorsának egyenlő volta. Már mint a lengyel szocialista párt fiatal funkcionáriusa, hangsúlyozta, hogy a zsidóknak szövetkezniök kell politikai barátaikkal a közös harcban, a közös elnyomó, a cárizmus ellen.

Mint a Londonban megjelenő „Przedswit“ (Hajnalhasadás) című lengyel lap vilnai tudósítója (a lap szerkesztője Sztaniszlav Mendelsohn, a lengyel szocialista mozgalom jeles zsidó publicistája volt, aki később Nachum Szokolov lányát vette feleségül) figyelemre méltó cikkben fejtegette ki Pilsudszki álláspontját erről a kérdéssről: „A litván országgrészben a lakosságának 14 százalékát alkotják a zsidók. Helytelen dolog, hogy ezek az emberek, zsidó munkások, szabók, cipészek, stb. az orosz forradalomtól várják megváltásukat.“ A Bund nevű zsidó szocialista szervezetnek is ellenfele volt, mert az orosz forradalmárokkal tartott fenn kapcsolatot. De természetesen azokat a jómódú zsidókat is ellenlábasaiknak tekintette, akik készséggel hódoltak be az orosz nyelvnek és kulturának. Pilsudszki egyik alapelve volt, hogy a lengyelországi zsidó nyomor is csak a lengyel szabadságmozgalom győzelmével szűnhetik meg. „A zsidó és a lengyel munkások szolidaritása, akik ugyanazon a földön élnek és szenvednek, teljes garanciát nyújt arra, hogy a függetlenség kivívásával — a polgári kapitalista rendben is — a zsidó munkás is kivívja a maga egyenjogúságát.“ Pilsudszki nyomatékosan hangsúlyozta, hogy ez nem üres frázis, nem platonikus szimpátiá-nyilatkozat. Többszörösen kifejtette ezt a gondolatot, szolidaritásra és szoros együttműködésre szólította fel a „zsidó elvtársakat“ és biztosította őket, hogy a szabad lengyel köztársaságban „olyan szövetségei lesznek a zsidóknak, akik minden egyenlőtlenség ellen harcolnak, akár nem-

ek

ni, mint a múltban, evő párt megkapta a választási körzetek-ista megkapta az ab-lyagosan megkapja az ndátumok számát. A ezek alapján a man-éppen fognak meg-

zeti parasztpárt 92, k 40, georgisták 17, an 9.

mai szenátorválasztás- lasztások utolsóelőtti megyei tanácsok vá- gyében egy-egy szen- k túlnyomó többséget any fogja megkapni. szakkamarák választ-

hány napon belül hűlé- mára teljesen felgyő- sztpárt elnöke Popovich beszélést folytatott Ti-

z angol bristák

környékén véres ösz- tok között. Az ösze- resztessége jelentékelen.

zobb pulat

ny fővárosát

repülőgép kezdte meg a- zás idején a környéken tévedésről szó sem lehet- ertés nem lehet abban a Panay támadása szá- erikai közvélemény annál domásul Japán bocsánat- ával való ellenségeskedé- Japán legalább huszon- anatot különböző hatal- gtámadások címén.

r 27. A japán hadvezető- japán csapatok elfoglal- hangtung tartomány fő- még ellenállást fejtenek japánok azon fáradoznak, tőlük a várost. A tiencsi- nok újra megkezdték az

etellenes a a csillagá- ntézetben

per 27. Moszkvából érke- rint a GPU szovjetille- leplezett le a csillagá- A szovjetlapok közlése szati intézetben sötét ak- rendszer megbuktatásá- al is vádolják a csillagá- almazottait, hogy a mo- eredményeit nem állitot-

zem! Gyár!

25% redukción, franciá- román, stb. folyóirat és GG-nál, Cluj. Kérjen in- Lepagától, Cluj, jelezve, szakma érdekli.

Könyv- és Lapkiadó R. Trada Baron L. Pop No. 10 efonszám: 18-60.

CENZURAT.

zeti, gazdasági, vagy politikai természetű is az."

Az akkori zsidókérdést a fiatal Pilsudski teljesen a marxisták szemével nézte: „Ugy a zsidók kiutasítása, mint számuknak korlátozása a közoktatásügyi intézményekben kétségtelenül szoros összefüggésben áll az orosz burzsoázia törekvéseivel, amely osztatlanul szeretné uralni Oroszország összes kincses forrásait és szabadulni akar konkurrensaitól az iparban, az ügyvédi pályán és egyéb szabad pályákon."

A lengyel szocialista pártban is voltak zsidó küzdőtársai, akik, mint ő, önfeláldozóan és félelem nélkül harcoltak a szocialista forradalomért, hogy ezzel a nemzeti felszabadulást is kivívják. Legújabb személyes barátai és politikai munkatársai közé tartoznak többek között: Felix Perl, Hermann Diamand és Herman Lieberman. Amikor 1908-ban Pilsudski veszedelmes támadásra vállalkozott egy orosz pénzügyminiszter ellen, hogy megtöltse vele a forradalmárok kasszáit, a zsidó Felix Perl volt az, akire végrendeletét, utolsó kívánságait bízta.

Amikor 1914-ben megalakultak a légiók hogy a cári seregek ellen vonuljanak, a lengyel hazafiakkal sok zsidó is fegyverbe állott. Jó bajtársak és bátor katonák voltak és sokan ki is tüntették magukat a harcban. A légió 1917-es tiszti ranglistájában nem kevés zsidó név szerepel. Sokan vértüket és életüket áldozták fel Lengyelország függetlenségéért. A légiónáriusok sorában nem volt antiszemitizmus, Pilsudski katonái sem voltak antiszemitaik és amikor bevonultak Lengyelországba, nem úgy bántak a nem-lengyel lakossággal, mintha hódítók volnának.

Pilsudski jóslata beteljesedett: a cári birodalommal a központi hatalmak is összeomlottak. Lengyelország ezáltal kivívta függetlenségét, de már az első hetekben súlyos zsidóellenes kilengésekre került sor. De Pilsudski már akkor, amikor hozzájárult az új állam felépítéséhez, tanujelét adta annak, hogy távolról sem áll szándékában engedelményeket tenni az antiszemita áramlatoknak. A többi szervezetek képviselőivel egy sorban fogadta a zsidó lakosság küldöttségét is. Kronenberg báró, egy zsidó származású bankár házában történt ez, aki sok pénzt áldozott a lengyel szabadságharcra. Pilsudski ki meghallgatta a zsidók kívánságait, melyek elsősorban állampolgári egyenjogúságra és bizonyos zsidó önkormányzatra, valamint kulturális autonómiára irányultak. De az új államfő nem tehetett mást, minthogy meghallgatta ezeket a kívánságokat, azoknak teljesítése az alkotmányozó parlament feladata volt már.

Bizonyos követeléseket formailag teljesítettek, sok remény azonban beváltatlan maradt. Pilsudski maga hivatalos minőségében keveset foglalkozott később speciális zsidó problémákkal. Magánéletében változatlanul fenntartotta régi baráti kapcsolatát a zsidókkal. Ha mint államfő vagy a hadsereg főparancsnoka zsidó küldöttségeket fogadott, mindig nyíltan hangoztatta az összes polgárok egyenjogúságának alapelveit és az összes felekezetek és nemzetiségek együttműködésének szükségességét. Amikor a lengyel seregek bevonultak Minszkbe, nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy nem ismer különbséget zsidók és keresztények, szegények és gazdagok között.

1926 májusában, amikor Pilsudski újra hatalomra jutott, a zsidók nagy része örömmel üdvözölte ezt a fordulatot. Az ezt megelőző koalíciós kormányok az antiszemita nemzeti demokraták erős befolyása alatt állottak és nyomasztó terhekkel sújtották a zsidó lakosságot. Ezzel szemben a Pilsudski blokk a parlamentben hangsúlyozottan követelte a zsidók ellen irányuló rendkívüli törvények leépítését, amelyek a demokratikus alkotmány és a kisebbségi szerződés ellenére is fennmaradtak még a cári uralom idejéből.

1926 után Pilsudski éppoly keveset foglalkozott a zsidóság speciális kérdéseivel, mint a németek külön problémáival. Személyes barátainak olykor keserűséggel beszélt az első lengyel államfőnek, Gavriel Narutowicz sorsáról, akit 1922-ben nacionalista fanatikusok gyilkoltak meg, mert a néhány zsidó parlamenttervezésének támogatásával választották

meg. Természetesen Pilsudski sem kerülhette el, hogy „zsidó bérencnek" bélyegzők; politikai ellenfelei feleségét is zsidónak állították be, egészen hamis módon. De a jobboldali ellenzék minden gyűlölködése ellenére is tábornoki, miniszteri és egyéb magas méltóságokra nevezett ki zsidókat, ha tehetséges emberek voltak és harcoltak és szenvedtek Lengyelország függetlenségéért.

Érdekes momentum lehet, hogy a fiatal Pilsudski zsidó forradalmároknak is illegális röpiratokat csempészett és életének egyik jellemző mozzanata az a barát-ság és támogatás, amiben egy zsidó káplárt részesített, akit még a Palesztinába való kivándorlással is hozzá segített. Mindennél azonban fontosabb és lényegesebb az a tény, hogy az új lengyel állam megteremtője távol állott minden antiszemitizmustól és sovínizmustól. Az az ember, aki saját népétől egyszer mint „idioták nemzeté"-ről beszélt, nem lehet szel-

A terror ellenére is szilárdan állanak a palesztinai értékpapírok és növekedik az árukivitel

Mit jelent Palesztina az angol nagytőke számára?

Tel-Aviv, december 28. Tagadhatatlan, hogy Palesztina a csodák klasszikus hazája, de a sok csodálatos jelenség közül is talán a legfrappánsabb, a telavivi tőzsdé eseté.

Tulajdonképpen nincs is még hivatalos tőzsdé, csak magánforgalmi van és a bankok képviselői jönnek össze minnap, az értékpapírpiac lebonnyolítása céljából.

Newyorkban és Londonban a baisse szökőárja seperheti el az árfolyamokat; egy-egy pesszimista hír ezeket tehet tönkre a nagy nyugati metropolisk tőzsdéin, Telavivot ez nem alterálja és a papírok, egy negyed ponttal esnek vagy emelkednek. Ez a jelenség néhány év óta tart már és az értékek precedens nélküli stabilitását semmiféle hivatalos helyről nem irányítják. Párhuzammal nincs itt helye a közgazdasági csodák másik modern göcöntájával, Németországgal: itt nem működik gépfegyveres közgazdasági rendőrség és a Wotankultusz közgazdasági alfajának főtájtosai nem kiáltanak fel: „árfolyam légy szilárd, ha a fene fenét eszik is".

Palesztinában az értékpapírpiacra az állam, csak azt a minimális felügyeletet gyakorolja, amelyet a legortodoxabb angol liberális, gazdasági iskola előír. Ma talán már sehol sem futtatja úgy ki a formáját a kereslet és a kínálat törvénye, mint Palesztinában.

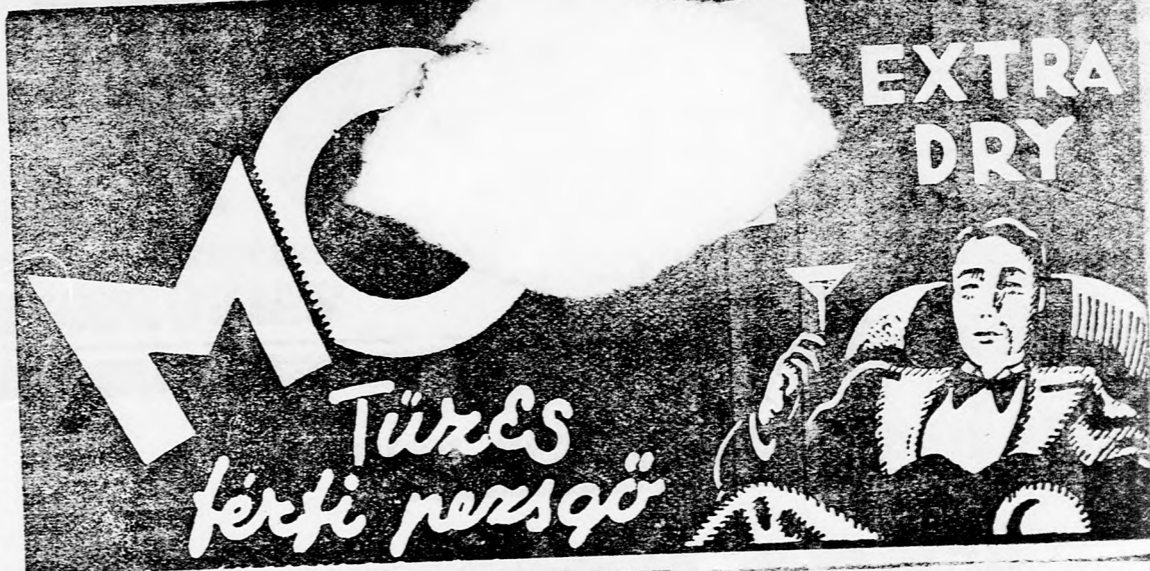
Két év óta a gazdasági fejlődés, a politikai bizonytalanság folytán súlyosodó tendenciát mutat, az is kétségtelen, hogy a gazdasági tevékenység sok ágát érte érzékeny veszteség ugyanezen ok miatt. A kisebb vállalatok legnagyobb része az építőiparra és a bevándorlásra támaszkodtak, ez utóbbi a mintamálisra csökkenvén, az illető vállalatok egész tömege jutott válságba és a tőke és a munka átcsoportosítása más gazdasági területekre, semmilyen országban sem ment volna végre megrázkódtatás nélkül.

Eltekintve attól, hogy mihez kezd itt minden egyes új bevándorló, pusztá jelenlétével, a legkülönbözőbb gazdasági tényezőket indítja működésre. Az új bevándorlók lakást és élelmet igényel, ruházkodik, butort vesz hűtést kíván nyáron és fűtést télen, orvoshoz, gyógyszeréshez fordul mozt látogat, gyerekei iskolába járnak stb... Semmiféle árut vagy szolgáltatást nem kap ingyen. Ha kapitalista akkor a készből fizet, ha nem, akkor kénytelen valami módon kereseti forrást találni. Fizetni, azonban kénytelen, akármilyen kategóriába tartozik.

Angliában kiszámították, hogy minden új lakos kb. 100 fonttal növeli az ország értékét. Anglia, pedig, Palesztinával szemben tökéletesen felszerelt ország. Palesztinában még sok helyen hiányoznak olyan elemi szükségletek, mint utak, kórházak, iskolák stb. és a jelenlegi gyér lakosságához viszonyítva is. Ezóval ebben az országban még sok a tennivaló és minden új lakos nagyobb értéket jelent, mint Angliában. Röviden: Palesztinában az új bevándorló szükségképpen gyarapítja a munkalehetőséget.

Ezek előrebocsátása után, kitűnik, hogy Palesztina gazdasági életében milyen csapás a bevándorlás beszüntetése vagy lecsökkenése mindaddig, amíg az ország nem éri el a szaturálási pontot. És mégis a bevándorlás szempontjából kedvezőtlen konjunktúra, nyomtatlanul vonul el a helyi értékpapírok felett, amelyek a legkedvezőbb befektetési lehetőségeket képviselik.

Erre a tényre azért időszéri rámutatni, mivel az angol tőkepiénzes egyre nagyobb ér-

lemi atyja az új lengyel nacionalizmusnak, amely ma ideológiai hidat akar verni a pilsudszkizmustól Dmowszki, a régi antiszemita vezér gondolatvilágához.

evenként kétszer fizet osztalékot. A fixkamatozású papírok belső értéke változatlanul nagy.

Három napi akut arab terror után, amely esetleg újból a közlekedés katonai ellenőrzését vonhatja maga után, így állanak a főbb papírok december 14-én:

Vétel	Eladás	Esés- emelkedés
Főhítel Intézet		
50%-os kötv. 1938-55, 39-56, 98.12, 99.12, 8		
5%-os kötv. 41-56, 42-57, 98.12, 99.12, —		
6%-os kötv. 34-54, —	100.75, 100.75, 0.12	
6%-os elsőbbségi részv. 110	111	
közönséges részvények 113.50, 114.50, —		
P. L. D. C. (Hahsarar Hajisuv)		
6%-os elsőbbségi részv. 90.50, 91.50, —		
közönséges részvények 87.36, 88.36, —		
Bizur Ltd.		
6%-os kötvények 1-ső széria 98.25, 99.25, —		
6%-os kötv., 2-ik széria 98, 99, —		
K. K. L. (Keren Kayemet)		
2 1/2%-os kötvények 69.50, 70.50, —		
Nir Ltd.		
4%-os kötvények, 37-51, 75.12, 76.12, 0.25		
4 1/2%-os kötvények, 2-ik sz. 73.36, 74.36, 0.12		
5%-os elsőbbségi részv. 59, 60, 0.12		
Pal. Potash (Holttenger)		
5 1/2%-os kölcsön, 28-43, 104, 105, —		

deklarációt tekint Palesztina felé és megfogja előzni, sőt esetleg eliminálni fogja a késlekedő zsidó befektőt. Az „Economic Journal" legújabb számában, Sir Robert Kindersley, az ismert bankár 3764 millió fontra becsüli a külföldön berakított angol tőkét 1937-ben, ebből az összegből 1981 millió font, angol fennhatóság alatt álló országokban, 1259 millió font, pedig, különböző idegen országokban van befektetve. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy az utóbbi hónapokban, sőt az utóbbi hetekben, Kínában 200 millió és Braziliában 160 millió fontja veszett el, illetve fagyott be az angol befektetőnek, kétségtelenül erősödni fog az angol tőke áramlása olyan országok felé, amelyek angol fennhatóság alatt állnak, vagy amelyek ügyeibe Anglia még hosszú időre beleszóhat, függetlenül ellenére is.

(Palesztina, Egyiptom). A két ország között pedig a közeljövőben Palesztina fogja a nagyobb és kedvezőbb befektetési lehetőségeket nyújtani.

Palesztina összes nagyvállalatai határozott fejlődésben vannak: a Palestine Electric (Rutenberg), hónapról hónapra több áramot ad el, a Palestine Potash (Holttenger) termelése és kivitele meszeszerűen emelkedik; ez utóbbi vállalat, a mult héttel kezdődőleg,

Nemzetközileg elismert szaktekintély lesz a kolozsvári zongoraolimpiász verseny-bírósgának elnöke

Január 20-ig meghosszabbították a kolozsvári zongoraolimpiászra való jelentkezés határidejét

Cluj, december 28. A Romániai Népkisebbségi Újságírószervezet kolozsvári csoportjának országos jellegű zongoraolimpiászra íránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg és a nevezések tömegesen folynak a nagyszabású és előreláthatólag magas színvonalú versenyre. A rendezőbizottság a szokatlanul nagy érdeklődésre való tekintettel azért is, hogy megfelelő idő álljon a zongoraolimpián eljátszásra kerülő darabok tökéletes betanulására, a nevezési határidőt a jövővi január 20-ig meghosszabbította.

A zongoraolimpia résztvevőinek, — mint megírtuk — Liszt H-moll balladáját és Beethoven Patetique szonátáját kell emlékeztetőül, tehát kotta nélkül eljátszaniok és ezenkívül egy tetszésük szerint választott olyan darabot, amely alkalmas a versenyző zenei felkészültségének, technikai tudásának és virtuozkészségének igazolására.

A versenybírósgban Románia zenei életének legkiválóbb pedagógiai és zenekritikusai foglalnak helyet, akik esküüt tesznek, hogy pártatlanul, részrehajlás nélkül, tárgyilagosan fogják felelősséggel terhes tisztségüket betölteni. Az a zenetanár, akinek növendéke szerepel a zongoraversenyen, nem vehet részt saját tanítványa teljesítményének elbírálásában. A versenybírósg elnöke külföldi, nemzetközileg elismert szaktekintély lesz és a verseny-

bírósgban részt vesz Bucuresti zenei életének egyik legkiválóbb zongoraművésze is. A zongoraversenyen két kitűnően felhangolt hangverseny-zongora áll a résztvevők rendelkezésére, amelyeken a jelentkezők tetszésük szerint gyakorolhatnak és maguk választják meg hogy melyik zongorán játszzák le az előirt és a szabadon választott darabokat.

A játszási sorrendet sorsolás után állapítják meg. A nagyszabású zongoraolimpiász február hónap harmadik hetében vagy végén tartják meg, valószínűleg a kolozsvári rom. kat. főgimnázium dísztertermében. A versenyre vonatkozólag minden további felvilágosítással szívesen szolgál karádi Nagy Lajos, az Újságírószervezet titkára („Jóestét!" szerkesztőség, telefon 20-61.), akihez a nevezések a 100 lej nevezési díjjal együtt január 20-ig megküldhetők.

Részvénnytársaság keres mielőbbi belépésre

fiatal tisztviselő

román-magyar-német nyelvtudással. Gyorsirók és gabonaszakmában jártassal előnyben. Ajánlatok „Munkaerő" jelgére Rudolf Mosse, Arad, küldendők.

Kellemetlen dologra, ha ellenségei dícsérik. Igen, ha minden zsidó ez a kellemetlenség. Napoleon B. Arje urnak zsidónak, aki kivételtől ment, sőt szíves fogadta az antiszemita. Universul hasábjain.

A választások előttről cikkeket jelentetett. „Legyünk korrektek" másnap szokatlanul szívesen fogadta az Universul is. Arje állapítása — írja — sen megerősíti a mi nem tudom, vajjon Universul elismerő zsidóság ellen felsorolt tanuk közé került a hogy amikor a mi nem dőste merült, Napo pelti fog a zsidó-g Olyan halhatatlanság nem irigylejűk.

Napoleon B. Arje mti cikke lehet értékes szemlélet számunkra, gyentünk bizonyítéka fájdalmasabb, minthé Még ha mindaz, ami hogy nem igaz, még szabad a zsidó Arje írnia. Még ha azon a na, hogy nyilvános álláspontunktól eltér se azt kellett volna. preukációját, amely zsidóság nagy többsé zsidó-gyűlöleten tartas mondattan zsidó lapk

Ha saját táborunkban még kritikának lehetne tőborában azonban nos vádirat és árulá

Kezdem Arje ur ártatlan befejező m „legyünk szerényen méltóságjelvényekkel nép minden meg mert nem a mi felelősségeteket iróniz minden szempontból olyasvalami, amit szereti, szintén elme meg sokkal erőtelj nekünk, mégis felve kánonyába. Rabbim hogy morált prédik. Ők azonban nem m borába, hogy onnan gyan viselje magát.

Arje ur iszonyódi ról szóló szerződés hogy „az etnikai kigokot biztosít, mi nemzetnek." Az emi miben állnak ezek a

Arje B. Napoleon számítja magát és a privilégiumunk, h legszívélyesebb tele aminőt valaha is ké sége, úgy látszik, komplexumban győ a világháboru után országrészben élün egy már meglévő, nem bennünket átv földdel együtt, amé éltünk és mi itt ne mint idevalóságok tétel megannyi ge Miért csinált Arje gos. bármikor v Bizonyára nem az tálták Arje urnak

A továbbiakban elő Arje ur, hogy a mokban és a nyug clország, Anglia) ségi pártok és sira pártok alakultak, többiekkel egy enlde tokában vannak. Ez azonban ne gánk csak papíro

Napoleon B. Arje a román és a zsidó közvélemény mérlegén

Az Uj Kelet számára írta: Dr. MAYER EBNER

I.

Kellemetlen dolog egy zsidó ember számára, ha ellenségei dicsérik és azt mondják neki: „Igen, ha minden zsidó olyan volna, mint te...“ Ez a kellemetlenség jutott osztályrészül Napoleon B. Arje urnak, egyik bucaresti nagy zsidónak, aki kivételes népszerűségnek örvend az antiszemita Curentul szerkesztőségében, sőt szíves fogadtatásra talált még az Univerusul hasábjain is.

A választások előestéjén Napoleon B. Arje ur cikket jelentetett meg a Curentulban: „Legyünk korrektek“ címmel és ezt a cikket másnap szokatlan szívesességgel nyomtatta le az Univerusul is. Arje ur cikkének sok megállapítása — írja az Univerusul, — tökéletesen megerősíti a mi álláspontunkat“ és igazán nem tudom, vajon Arje urnak jólesik-e az Univerusul elismerő dicsérete. Ilyen módon a zsidóság ellen felsorakoztatott zsidó koronatanuk közé került a neve és nincs kizárva, hogy amikor a mi nevünk már régen a feledésbe merült, Napoleon B. Arje neve szerepelt fog a zsidó-gyűlölet katekizmusában. Olyan halhatatlanság ez, amelyet igazán nem irigyeljük.

Napoleon B. Arje „Legyünk korrektek“ című cikke lehet értékes dokumentum az antiszemita számára, számunkra azonban szegényünk bizonyítéka, olyan seb, amely annál fájdalmasabb, mint ahogy testvérkéz okozta. Még ha mindaz, amit ír, igaz is volna, amint hogy nem igaz, még akkor sem lett volna szabad a zsidó Arje urnak ezt a cikket megírnia. Még ha azon az állásponton is lett volna, hogy nyilvánosan hangot kell adnia a mi álláspontunktól eltérő ideológiájának, jóízűséget kellett volna parancsolja, hogy morálpredikációját, amelyet a cionisták és a román zsidóság nagy többsége ellen is irányított, egy zsidó-gyűlölet tartsa meg, vagy pedig egy kimondottan zsidó lapban hozza nyilvánosságra. Ha saját táborunkban hangzik el a szó, azt még kritikának lehet minősíteni, az ellenség táborában azonban nem egyéb, mint nyilvános vádirat és árulásnak minősíthető.

II.

Kezdem Arje ur cikkének viszonylagosan ártatlan befejező mondatával. Ha azt írja: „legyünk szerényebbek, visszavonultabbak, méltóságtelebbebbek és megértőbbek a román nép minden megnyilatkozásával szemben, mert nem a mi feledatunk ezeket a megnyilatkozásokat ironizálni és egy szóval: legyünk minden szempontból korrektebbek“, — ugye ez olysavalmi, amit mindenki, aki csak népet szereti, szintén elmondhat. A mi profétáink még sokkal erőteljesebb szavakat mondtak nekünk, mégis fevettük őket szent irataink kánonjába. Rabbainusainktól azt kívánjuk, hogy morált predikáljanak a hitközségnek. Ők azonban nem mennek ki ellenségeink táborába, hogy onnan tanítsák meg Izraelt, hogyan viselje magát.

III.

Arje ur iszonyodik a kisebbségek védelméről szóló szerződéstől, amelyről azt gondolja, hogy „az etnikai kisebbségeknek nagyobb jogokat biztosít, mint az uralkodó többségi nemzetnek.“ Az ember nem tud rájönni, hogy miben állnak ezek a magasabb jogok.

Arje B. Napoleon ur a kisebbségek közé számítja magát és úgy véli, hogy „megvan az a privilégiumunk, hogy ebben az országban a legszűkebb tolerancia alapján élhessünk, amint valaha is láttunk.“ Az ő kisebbségi-sége, úgy látszik, egy alacsonyabbrendűség, a komplexumban gyökerezik. Mi, kisebbségek, a világháború után Romániához csatlakozott országokban élünk, mi nem hatoltunk be egy már meglévő, kész nagy Romániába, hanem bennünket átvettek anyaországunktól, a földdel együtt, amelyen már annyi évszázada élünk és mi itt nem mint megtértek, hanem mint idevalóságok élünk, akik hazánk területével megannyi generáción át egybe forrtunk. Miért csinált Arje ur egy jogból, nyomorúságot, bármikor visszavonható megtérést? Bizonyára nem az okosság és méltóság diktálták Arje urnak ezt a gondolatot.

IV.

A továbbiakban azzal az ismert érveléssel áll elő Arje ur, hogy az Amerikai Egyesült Államokban és a nyugati demokráciákban (Franciaország, Anglia) nincsenek etnikai kisebbségi pártok és sratja, hogy Romániában ilyen pártok alakultak, bár a kisebbségi egyének a többséggel egyenlően a teljes polgárjogok birtokában vannak.

Ez azonban nem igaz. A mi egyenlő jogaink csak papíron vannak meg, „de lege.“ A

gyakorlatban másképpen áll a dolog és „de lege ferenda“ még az alkotmányosan biztosított egyenlőséget is fel akarják áldozni az uralkodó nemzet primátusa javára, amelynek fogalma ismeretlen az alkotmányban. Egyébként: is már olyan messze fogunk tartani, mint a nyugati demokráciák etnikai kisebbségei, fel fogjuk osztalni a mi kisebbségi pártjainkat és szétszedünk a román pártok között.

Mert az etnikai kisebbségek pártjai nem olyan politikai pártok, amelyek hatalomra törekvenek, hanem olyan pártok, amelyek a politikai szervezet eszközeivel addig dolgoznak, amíg lényeges programmszerű követeléseik teljesülnek.

Tehát nem igazi politikai pártok. A Zsidó Párt is ebben az értelemben egy ad hoc párt csupán. Amennyiben a mi emberi, polgári és népi jogainkat nemcsak elismerik, de biztosítják, abban a pillanatban megszűnik a Zsidó Párt létjogosultsága. Addig azonban nem akarunk lemondani erőnk szervezett összefogásának jogáról.

Arje az etnikai kisebbségi pártok ellen van, de engedi meggyőzni magát, ha magyarokról, szászokról, németekről és ruténekéről van szó. Ezeket még meg tudja érteni, mert „évszázados privilégiumaik és bizonyos helyi autonómiáik vannak“ és mert a magyarok például attól tartanak, hogy elnemzetlenítik őket.

Ugyan nagyon nehezen érthető meg, hogy ezen kisebbségek már meglévő privilégiumai miért adnak jogot arra a további privilégiumra, hogy saját pártot alakítsanak. Arje ur azonban Isten tudja, milyen viccesnek kezeli magát, midőn azt írja, a zsidóknak nem kell tartaniuk attól, hogy erőszakkal nemzisdókká akarnák átforgálni őket és ezért etnikai lényükeiket nem kell megvédeniük az elnemzetlenítéstől. Diadalmasan teszi fel tehát a kérdést: miféle értelme van ennélfogva egy Zsidó Pártnak?

Arje nyilvánvalóan kiadósan igénybe veszi azt a testi jogát, hogy szemét akkor nyissa ki és csukja be, amikor akarja. Ugy tesz, mintha egy elnemzetlenítő, elrománosító asszimilációról mitem tudna és a mi zsidó életünk otromba nemismeréséről tesz tanúságot, midőn azt hiszi, hogy egy Zsidó Pártnak csak népi etnikai jellegét kell megvédenie és nem polgári, politikai és nem utolsó sorban emberi jogainkat, amelyek még mindig problematikusak és amelyek a mindennapi életben állandóan ki kell harcolnunk.

V.

Most pedig egy meglepetéssel áll elő Arje ur. Modern ember ő, tehát demokrata, mint mi és azt mondja: mi zsidók egyre rekedtebben kiabáljuk, hogy mi csak negy százalékát képezzük a lakosságnak. Ha mi negy százalékot képezzünk, akkor a többiek 96 százalékot alkotnak. És ha ezek az ő többségi jogokkal (demokrácia) meg akarnak fosztani bennünket polgári jogainktól, ugye ez demokratikus és amugyis minden hiabavaló ilyenformán. Vagy pedig értetlenül hagyják polgári jogainkat. De minnek ehhez egy Zsidó Párt?

Ugy hangzik ez, mint egy vicc, amely ferde logikájával Omar híres mondasára emlékeztet, aki a világhírű ptolomeusi könyvtárt Alexandriában a következő indoklással égette el: „Ha benne van a Koránban az, amit ez a könyvtár tartalmaz, akkor felesleges. Ha pedig más van benne, mint a Koránban, akkor igazában el kell égetni.“ Arje számára is csak ez az egyszerű vagy-vagy létezik. Az ő logikája szerint az ellenzéklet minden parlamentben törőlni kell, mint feleslegest. Ha a többség akar valamit, azt ugyanis keresztül veszi. Ha pedig nem akar, a kisebbség nem tudja rákényszeríteni. Tehát ki a kisebbséggel? Ki mindenféle ellenzékkel és ki a zsidó listával is.

VI.

Arje ezt írja: „A román zsidó legszebb napja volt, amikor kézhez kapta az állampolgársági bizonyítványt. Búszke lehetett, álma teljesült. Végre ő is román lett... Mit keresne tehát a Zsidó Pártnak? A román állam nem részvénytársaság, az állampolgárság nem részvény, a román parlament nem közgyűlés, ahol a részvényes bármikor tiltakozhatik az ellen, hogy részvénye nem huz osztalékot.“

Arje ezzel a finom hasonlattal perszifalja a mi állampolgári jogaink megcsorbítása fölötti panaszainkat.

„A román zsidó számára — írja tovább, — az állampolgárság nem spekulációs érték, amelyet neveléséért áron szerzett be a saint germaini, trianoni és neully-i bűrzéken.“

A megannyi zsidó sebesült és halott, akik a világháborúban véráldozatot hoztak Romániáért, az anyagi javakban való áldozatokról, a súlyos adókötelezettségekről nem is beszélve, mindez Arje ur számára neveléséért ártnak tűnik, amit a zsidók állampolgárságukért fizettek és hozzá teszi:

„Az állampolgárság a zsidók számára megtisztelő, amelyért még nem fizettek eleget és megfizetni ezt szeretettel lehet, olyan magatartással, amely nem vált ki bizalmatlanságot, lemondással, áldozathozatallal. Hogy lehet tehát a Zsidó Pártra szavazni, amelyet olyan hitorsosok számára teremtettek, akiknek semmi közük sinca ezen ország lelkéhez és akik azt hiszik, hogy a nap Budapesten, Bécsben, vagy Moszkvában kel fel.“

Ez és egy a szövegben előforduló hasonló célzás a Zsidó Párt vezetőit, akik javarészt a csatolt területekről származnak, irredentaként akarja denünciálni, akik Magyarország, Ausztria, vagy Szovjetország felé kacsintanak és ezt kerekén ki is mondja:

„Fischer, Ebner és Zierlesohn urak öszszeszedhetik választóikat a magyar, osztrák és orosz zsidókból, akik román polgárok lettek, — ha ilyen formában gondolják leróni háájukat a román állam iránt, amelyben ők... mint Abrahám ölen ének. De hagyjanak békén bennünket, román zsidókat, mert a mi türelmünknek is van határa...“

VII.

Hogy miképpen hat Arje urnak ezen forró hazafias kirohanása egy becsületes románra, kiderül abból a cikkből, amelyet Anton Dimitriu ír a Lumea Românească december 22-iki számában. A cikk a következőket mondja:

„Őn, aki saját népe iránt nem tanusít szeretetet, űn szólítja fel arra, hogy ez a nép szeresse azokat, akik őt nem szeretik, sőt ellenkezőleg: gyűlölik? Számot vet őn azzal, hogy milyen neveléses? űn hazánkról, mint jóindulatu, barátságos és vendégszerető országról beszél. Szeretném tudni, vajon így gondolkoznak azok a zsidó diákok is, akiket megverték és kikergettek az egyetemekről; vajon a zsidók éppugy barátságtól körülövezve érzik magukat, ha az utcákon és otthon, emberek és állatok között állandóan gyűlölködő szemek pillantának rájuk és szüntelenül készen áll a kéz arra, hogy lesújtson rájuk, készen a sértés, hogy megalázza őket. Utálatos ez, Arje ur, mert őn letagadja a borzalmas valóságot. Az őn szemforgató szavai átokként hangzanak. Miért nem ismeri el nyíltan és lojálisan a zsidókérdés súlyosságát, a zsidóság tragikumát és miért nézi őn, mint zsidó ezt a kérdést a román érdekek prizmáján át, mintha őn román volna? És hozzá még nacionalista?“

Ki ad önnék hitelt, ki tisztelheti őnt meg azzal, hogy komolyan veszi? Csak azok, akik őnt saját népe ellen használják fel.“

Napoleon B. Arje a zsidóknak az alkotmányban biztosított polgári egyenjogúságra emelt igényével foglalkozik és megjegyzi:

„Mi ezt az egyenjogúságot nem kérhetjük betű szerint, amíg a románság kívánni valót lát gondolkodásunkban, érzésvilágunkban és magatartásunkban.“

Ehhez a kis denünciációhoz még a következőket teszi hozzá:

„Nem előkelő és nem méltóságteles, nem is becsületes két táblán játszani: szükség szerint románnak, vagy zsidónak lenni, Mózes vallású románnak, vagy etnikai kisebbségi román állampolgárnak, ahogy — éppen tetszik.“

VIII.

Es most jön a súlyos vád ellenünk cionisták ellen, hogy saját zászlónk van, saját nemzeti himnuszunkat énekeljük, Erec Jiszráelben zsidó hazát akarunk felépíteni, pénzt gyűjtünk erre a házára, műveljük ennek nyelvét és irodalmát és ugyanakkor állampolgárok akarunk lenni és a legmesszebbmenő polgári jogokat kérjük.

„Ez így nem mehet — írja a zsidó román Arje, — vagy az egyik, vagy a másik, de nem az egyik és a másik.“

Feleslegesnek tartom Arje urral a továbbiakban szembeszállni. űn akar bennünket megérteni és minthogy a Curentul és Univerusul képzett emberként állítják be, tudhatná,

hogy a görögök kétharmad része Görögország határain kívül él, Romániában éppugy, mint Amerikában és másutt, mindenütt jó állampolgárok és mégis vágyódnak lelkükkel a görögök országa után. Tudhatná, hogy a külföldi görögök 1830-ban vértüket és javaikat áldozták görög hazájukért és senkinek panaszkoztatt rájuk otthonukban amiatt, hogy nem volnának eléggé hazafiak. Tudhatná, hogy Amerikában, Angliában, Franciaországban a legmagasabb pozíciókat betöltő zsidók országuk kitünő hazafiai voltak és vannak és mégis szenvedélyesen dolgoznak népiük történelmi otthonáért Erec Jiszráelben. Arje tudja ezt pontosan, azt is tudja, hogy az összes román kormányok szimpátia-nyilatkozatokat tettek a cionizmus mellett, de kötelességnek érzi magát, hogy mint „csak-román“ demonstráljon.

Ez a feltétlen zsidó-román Napoleon B. Arje ugyanakkor zsidó gyűléseken propagandát fejt ki a Keren Hajjeszod mellett és a Jewish Agency counciljába is beválasztatta magát.

A cionista fórumok előtt eljárás indítunk és kérni fogjuk, hogy Arjet távolítsák el abból a társadalomból, amelyhez nem tartozhat. A Jewish Agency másik felében éppen elég zsidó asszimilációt kell lenyelniük, de ennek elviselése tuhaladja a mi erőnkét.

IX.

Arje ur azt írja: „Nem szeretnek bennünket, ez igaz. Szeretettel azonban nem lehet kikényszeríteni.“

Ehhez a megállapításhoz az alábbi megjegyzést fűzi Anton Dumitriu ur:

„Miert beszél őn akkor szeretetről azokhoz, akik őnt nem szeretik? Nem szégyenli magát? Többre becsülik egy zsidót, aki olyan, mint amilyenek Isten teremtette, összes súlyos hibáival és összes nagy kválitásaival együtt. Többre becsülöm azt a zsidót, mint akinek nincsen bátorsága tudatosan szívében hordani saját sorsát kozmikus drámájához méltóan. Arje ur, engem mélyen megrendített, nem annyira önmek, mint zsidónak a helyzete, hanem az őn emberi méltóságának a lezülése, amely az őn eljárásából kitünik. Meg vagyok rendülve olyan embereknek a lelki alacsonyrendűségétől, akik azt hiszik, hogy nyerhetnek valamit, ha lealacsonyítják magukat, hogy felemelkedhessenek, ha árulást követnek el. Lehetséges, hogy ilyen embereknek a cselekedetei kellemesek nacionalistáink számára. Am legyen arról meggyőződve: csak a cselekedetei lesznek kellemesek és nem őn. Az emberek szeretik az árulást, de nem az árulót. Mindezt egy valódi román mondja önmek, akinek az életét Krisztus keresztje világitja meg és ez meg kell gondolkoztassa őnt még akkor is, ha már késő volna. A mi antiszemitáink, a gyűlölet és gonoszság borzalmas hordozói, a kebiükre ölelik őnt és úgy szeretik, mint a farkas a bárányt. űn alkalmat adott nekik arra, hogy megégyeszer leszógezhessek, hogy a román nép egyetlen problémája: megszabadulni a zsidóktól és hogy a zsidók minden gonosztettben s a román nép minden szenvedésében bűnösök.“

Vannak olyan elismerések, amelyek sértenek. A nacionalisták tetszeviharai arcucapását jelenti emberi méltóságának és az emberi méltóságnak ez a lesüllyedése szomoruvá tett engem.

„Legyünk korrektek“ — ezekkel a szavakkal fordul őn a zsidókhöz, de vajjon korrekt volt-e őn?

Igy ír a román Anton Dumitriu Napoleon B. Arjeről és cikket így fejezi be:

„Van egy történelmi méltóság, amely megnemesedett a szenvedésekben és felemelkedett az igazságatlanságban és azt az emberi méltóságot áldozta fel ez ember a huligánizmus oltárán. Megbecsületette a zsidóság fájdalmát és profanzálta népének évezredek szenvedését...“

Jó dolog az, hogy egy született román, egy becsületes és nyíltzívű román, rántotta le a leplet arról a zsidó-román asszimiláns arcatlanságról. A mi itéletünk, az elárultak itélete talán nem volna objektív.

Mi azonban meg kell mondjuk azoknak, akik többé-kevésbé egy Napoleon B. Arje szellemében gondolkodnak, hogy szakítsák meg velünk teljesen a kapcsolatot. Nincs szükségünk a „hittestvérségükre“. Menjenek át egészen az ellenség táborába és szünjenek meg tanácsokat adni a zsidóknak.

Napoleon B. Arje ur nem tanult semmit sem a történelemből, sem a németországi zsidók sorsáról, akik éppen olyan odaadó németek voltak, mint amilyen románoknak szeretne feltűnni Arje ur.

Napoleon B. Arje a román Naumann és őt is el fogja érni a nemzets.

XTRA DRY

szalékot. A fixka-
értéke változatlanul

terror után, amely
és katonai ellenőrzé-
gy állanak a főbb-

Eladás Elés-
emelkedés:

9-56, 98.12, 99.12, 8
-57, 98.12, 99.12, —
100.75, 100.75, 0.12
110 111 —
113.50, 114.50, —

Hajisuj)
90.50, 91.50, —
87.36, 88.36, —

széria 98.25, 99.25, —
a 98, 99, —
(met)
69.50, 70.50, —

51, 75.12, 76.12, 0.25
sz. 73.36, 74.36, 0.12
v. 59, 60, 0.12:

43, 104, 105, —

keretben beüli a fenti
ését megadni, de ismé-
hogy az értékpapírok
magas belső értéke, az
ideáramlását vonhat-

sodák képe nem lenne
emlitenők meg, hogy a
rtja rekordszerien fel-
ban közzétett adatok
z hónapjában exportált.
fontot tesz ki, ami
lent a múlt év ugyan-
zomban és 25.7%-os nö-
mben.

(R. G.)

kintély lesz
z verseny-

oroalimpiászra való

esz Bucuresti zenei éle-
válóbb zongoraművésze
enylen két kitünően fel-
ny-zongora áll a részt-
ére, amelyeken a jelent-
erint gyakorolhatnak és
meg hogy melyik zong-
ak az előirt és a szabadon-

endet sorsolás után ál-
agszabású zongoroalim-
nap harmadik hetében
tak meg, valószínűleg a
tat. főgimnázium diszter-
enyre vonatkozólag min-
ágosítással szívesen szol-
Lajos, az Ujságírószeg-
„Jóestét!“ szerkesztőség,
kihez a nevezések a 100
együtt január 20-ig még

keres mielőbbi belépésre

iatat
iviselői

zemet nyelvtudással.
zabonaszakmában jártasak
atok „Munkaerő“ jelégére
se, Arad, küldendők.

KÖZGAZDASÁG

Kilenevezezer munkást helyeztek el az állami munkásközvetítő hivatalok az elmúlt évben

A munkügyi minisztérium most tette közzé az állami munkásközvetítő hivatalok — számszerint 34. — múlt évi működésére vonatkozó adatokat.

A jelentés szerint a 1936 év folyamán az egész ország területén 114.348 munkakínálatot iktattak be, a megelőző évi 113.449-el szemben. A munkakeresők száma ezzel szemben csak 112.765-re rugott, 7200-al kevesebbre, mint a megelőző évben. A hivatalok elhelyezésben jutattak 90266 munkást, 3.600-al kevesebbet, mint az előző évben.

Legnagyobb volt a kereslet: 45.533, háztartási alkalmazottak iránt. A munkakeresők száma itt mindössze 40.974-re rugott, elhelyezkedéshez jutott a munkásközvetítő 33894 alkalmazottat.

Mezőgazdasági munkásokért 45.533 kereslet futott be a hivatalokhoz. Elhelyezke-

désért jelentkeztek 19.327-en, elhelyezkedtek 17.604-en

Az ipar terén 16.188 munkakínálat és 16.738 munkakeresletet iktattak be. Itt már nehezebb és komplikáltabb volt a munkásközvetítő hivatalok dolga: nem is tudtak csak 9676 munkást elkövetíteni.

Erdély területén egyébként az elmúlt évben összesen 39.238 munkaajánlatot és 37899 munkakeresletet tartottak nyilván. Elhelyeztek 29.574 munkást.

Jellemző, hogy 1146 magántisztviselő próbált az elmúlt évben az ország területén a munkásközvetítő hivatalok útján elhelyezkedéshez jutni. A vállalatok részéről azonban csak 358 ajánlat futott be és így mindössze csak 332 magántisztviselőt tudtak a hivatalok elhelyezni.

évente átlag 16 millió lejt költött, addig az 1930—36-os években már átlag 28 millió lejt. Ezzel a 13 millió lejes évi szaporulattal aligha lehet igazolni az 1920 évi 59 millió lejes kiadásoknak 959 millió lejtéig való felszaporodását. Nyilvánvaló, hogy ezeket a milliárdos kiadásokat az adminisztrációs és kitermelési költségek emésztették fel, anélkül, hogy az államkincstár számára többletjövedelmet jelentettek volna.

1930 április 17-én lép életbe az a törvény, amely az állami erdőkitermelést kereskedelmi alapokra helyezi és megalkotja az autonóm erdőpénztárt. Az új törvény legkézenfekvőbb eredményét az képezte, hogy az 1930 évi 459 millió lejes kiadások egy év alatt 584 millió lejtéig ugrottak fel és míg 1930-ban még 278 millió lejt jövedelmezett tisztán a nem autonóm erdőkezelés a kincstárnak, 1931-ben az autonóm pénztár már csak 172 millió lejt.

A CAPS jelentése hangsúlyozni kívánja, hogy az autonóm erdőpénztár politikája a magánvállalkozásnak juttatott faanyag fokozatos csökkentésére irányult. Nos, ezt a célját a CAPS teljesen el is érte. Az alábbi kimutatás szerint a CAPS által a magánvállalatoknak eladott faanyag értéke a következő volt:

1926	178 millió lej
1927	207 "
1928	338 "
1929	342 "
1930	307 "
1931	174 "
1932—33	150 "
1933—34	76 "
1934—35	129 "
1935—36	143 "

Az utóbbi két évben némi javulás észlelhető, ez azonban csak látszólagos. A kormány ugyanis 1934-ben kiadta a jelszót: támogatni az erdőkitermelő szövetkezeteket. A CAPS saját bevallása szerint a magánkitermelésre átadott faanyag gyarapodása tulajdonképpen a szövetkezeteknek juttatott részre esik. A magántermelésre tehát most sem kap több fát kitermelésre az autonóm erdőpénztárból, mint 1933—34-ben.

Nem vitás a fentebb elmondottak után, hogy az erdőkincstár tiszta nyeresége azokban az években volt a legnagyobb, amikor a magántermelés is részeseült a kincstári faanyagban. Amilyen arányban visszaszorították a magánvállalatokat, olyan arányban csökkent az állam haszonrészesedése is.

Sőt, állítani merjük, hogy a CAPS saját rezsiben folytatott erdőkitermelése egyenesen veszteséges és ezt a deficitet ma is csak a magántermelésnek eladott faanyag fedezi. Így például az 1935—36 évben a CAPS által kitermelte faanyagból származó bevétel mindössze 815 millió lejtéig rugott, holott a kiadások 959 millió lejt tettek ki. A mutatózó 145 millió lejes veszteséget, valamint az elért 273 millió lejt tiszta hasznot a CAPS egyéb jövedelmeiből, közöttük a magánvállalatoknak eladott faanyag árából volt kénytelen fedezni.

Ilyen képet ad a román kincstári erdőkitermelés a gyakorlatban. Ami a szövetkezeti erdőgazdálkodást illeti, erről nem beszélünk. Beszélnek helyettünk azok a harcolók, amelyek az erdőkitermelő szövetkezetek körül dülnek s melyek során egyik fél a másikra hártja a sikertelenség és korrupció vádját.

Ezért a siralmas eredményért ugyan kár volt mesterségesen aláásnia a romániai fatermelő vállalatok prosperitását.

dr. r. v.

Gyomor- és bel- felluvódás

eseteiben, epe, vese, máj zavaraiiban, gúrosos székrekedés, SAVTULTENGES, gyomorerős, hányinger, ideges állapotoknál az orvosok legmelegebben ajánlják a világhírű amerikai gyógynövényből készült

GASTRO D.

gyógyszert.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Mi újság a külföldi piacokon?

Budapest. Magyarország a Német Transatlantik Bank útján kereskedelmi megállapodást kötött a spanyol nemzeti kormánnyal. A megegyezés lehetővé teszi Magyarország számára, hogy iparcikkei ellenében oly nyersanyagokhoz jusson, amelyekért eddig devizákkal kellett fizetnie. A magyar-spanyol külkereskedelmi kompenzáció útján fogják lebonyolítani, melynek alapját az angol font képezi.

Bécs. Ausztria is hatalmas erőfeszítéseket tesz, hogy a gazdasági autarkitát a saját területén biztosítsa. Ausztria például régebben évente mintegy 60 millió szilling értékben importált külföldről cukrot. A cukorbehozatait tavaly már 5500 mázsára sikerült csökkentenie, míg az idei év első nyolc hónapja alatt csak 2900 mázsát importált. Jövőre a belföldi termelés teljesen fedezni fogja Ausztria cukor szükségletét.

Róma. December 15-én zajlott le Rómában a Azienda Petroli Italo Rumena (Apir) közgyűlése. Ez a vállalat tulajdonképpen a román Creditul Minier petroliumtársaság alapítása. Az olasz vállalatnál nemrégiben érdekltséget vált a torinói Fiat autógyár. Ennek a tranzakciónak a következtében az Apir alaptőkéjét 10 millió lírara emelte.

London. Hosszu évek óta először történt meg, hogy a londoni piacon a platina ára az arany ára alá esett. 1925-ben egy uncia platina ára még 30 font volt, míg most 6 font 10 szillingre esett le az ára. Az áresést a kereslet csökkenésének tulajdonítják.

Berlin. Németország külkereskedelmi mérlege az idei év első 11 hónapja alatt 420 millió márka többletet mutat fel.

Trieszt. Az olasz kormány fuvardíjkezdemenyt adott az orosz gabonaexportnak, amely Fiumén, vagy Trieszton keresztül csehszlovákiai rendeltetési állomásra irányul.

Prága. A csehszlovák kormány hivatalos jelentése szerint Csehszlovákiának az Egyesült Államokba irányuló kivitele az idei év folyamán hatalmas lendületet vett. Az idei év első nyolc hónapja alatt ez az export 24 millió dollárra rugott, szemben a tavalyi 14 millió dollárral. Ékkötőzatokban és cipőkben Csehszlovákia lett az Egyesült Államok legnagyobb szállítója.

Belgrád. Minisztertanácsi jegyzőkönyvvel az aranydinárnak az átszámítási kulcsát a vámilletékek kalkulációjánál 12-ről 13-ra emelték. Ez az emelés tulajdonképpen a vámtarifának 8.3 százalékos felemelését jelenti. Az aranykulcsot legutóbb 1935-ben emelték 11-ről 12-re, mely emelés 122 millió dinár bevételi többletet jelentett az államkincstár javára.

Varsó. A lengyel Nemzeti Bank december 18-val a hivatalos leszámítási kamatlábat 5%-ról 4.5%-ra szállította le.

Hogy többse

Bentoiu igaz Háro

Bucuresti, december 28. A választási eredményekkel azonnal nyilvánvalóvá vált a kormány lemondása mégis egy hét telt el, és a kormány még nem alakult meg. A választások eredményeinek megismerésére a kormányzatot a választási bizottság felhívta, hogy a választások eredményeit a lehető leghamarább nyilvánosságra hozza. A választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Ezért történt, hogy a választási bizottság nem foglalkozik a választási eredményekkel és nem közli a központi választási bizottsággal a választások eredményeit. A választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Hogyan d
tási bizott

Az ellenzéki párt érthetően nagy nyugalommal várja a választási eredményeket. A választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Mi történt?

A kormány a választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

A választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

A választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

„Ha valamely párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Ennek a mondatnak a jogász bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Arra az esetre, ha a választási bizottság a 40 százalékos és a párt a legfőbb fordulat, hogy a választási interpretációja a választási prémium mára.

Tíz év alatt megháromszorozódott az erdő- kincstár bevétele, a tiszta jövedelem ezzel szemben visszaesett

Mivel dicsekszik a CAPS? Harc a magánvállalatok ellen,
minden támogatás a szövetkezeteknek

Bucuresti, december 28. (Az Uj Kelet tud.) Az erdőkincstár hatalmas számszlopokkal teletűzdelt beszámolókat hozott nyilvánosságra, amelyekkel azt próbálja igazolni, hogy az autonóm erdőpénztár politikája ugy az általános nemzetgazdaság, mint az államkincstár szempontjából helyes és továbbra is követendő.

Ha a CAPS bevételeinek állandóan emelkedő irányzatát figyeljük, hajlandók is volnának hitelt adni ezeknek az állításoknak. Az erdőkincstár bevételei ugyanis az 1925 évi 358 millió lejről az 1935—36 évben 1,233 millió lejtéig emelkedtek. Ugyanakkor azonban a kiadások 168 millió lejről 959 millió lejtéig ugrottak fel.

Igy például 1926-ban 504 millió bevételből csak 198 milliót költött az erdő-

kincstár kiadásokra, úgy hogy a tiszta nyereség 306 millió lejtéig rugott. Ezzel szemben a tavaly egy és egy negyed milliárdos bevétel mellett már csak 273 millió lejt tiszta nyereséget tudott a CAPS felmutatni.

Mire költötte el ténylegesen a CAPS az 1935—36 év folyamán a kiadási oldalon feltüntetett 959 millió lejt? Erre a kérdésre nem adnak választ az erdőpénztár kimutatásai. A jelentés mindössze annyiról számol be, hogy a CAPS az utóbbi években sokkal többet áldozott investíciókra és erdőgondozásra, mint azelőtt. De ugyanakkor azt is beismeri, hogy míg ez utóbbi célokra az 1920—29-es években

Minden zsidó vétesse fel magát a választói névjegyzékbe!!!

Felvilágosítással a Zsidó Párt helyi képviselői szolgálnak

Könyvtári könyveket és egyéb könyvkötői munkákat a legolcsóbban 20% árszállítással köt a

„Gloria“ könyvkötészet

Saját érdekében jegyezze meg a címet.

„Gloria“ könyvkötészet, Piața Unirii No. 9.

Hogyan akart a liberális párt parlamenti többséget biztosítani a központi választási bizottság előtt

Bentoiu igazságügyi alminiszter érdekes memoranduma a választási törvény alkalmazásáról. Háromórás titkos ülésen döntött a legfőbb választási bizottság a kormánypárt kérésének elvetéséről

Bucaresti, december 28. (Az Uj Kelet tud.) A választási eredmények ismertetése után azonnal nyilvánvalóvá lett, hogy a Tatarescu-kormány lemondása elkerülhetetlen. Hogy mégis egy hét telt el a lemondás bekövetkezése előtt, annak magyarázata abban keresendő, hogy Tatarescu egyrészt időt kívánt nyerni, hogy megkönnyítse ezáltal a legfőbb alkotmányos fórum helyzetét, másrészt karácsonyi másodnapjáig nem szűnt meg a liberális párt és a kormány remélni abban, hogy sikerül valamilyen módon parlamenti többséget biztosítani. Midőn már nyilvánvaló volt, hogy a szavazatok bármilyen összesítése sem biztosítja a 40 százalékos, akkor a kormány és a párt a legfőbb választási bizottsághoz fordultak, hogy a választási törvény megfelelő interpretálása segítségével utalják ki a választási prémiumot a liberális párt számára.

Ezért történt, hogy a sajtó napokon keresztül nem foglalkozhatott a választás végeredményével és nem kommentálhatta azt addig, amíg a központi választási bizottság döntése nyilvánosságra nem jutott. Ez volt a magyarázata annak, hogy még a karácsonyi ünnepek alatt is forgalomban voltak verziók, melyek lehetségesnek tartották, hogy a Tatarescu-kormány biztosítja a maga számára a parlamenti többséget.

Hogyan dolgozott a legfőbb választási bizottság?

Az ellenzéki pártok körében ezek a hírek érthetően nagy nyugtalanságot keltek. Az ellenzéki vezeték valóságilag megostromolták az igazságügyi minisztérium palotáját, ahol a legfőbb választási bizottság dolgozott. Az igazságügyi minisztériumban a karácsonyi nagyünnepek ellenére is lázas tevékenység folyt szombaton, vasárnap és hétfőn. Maga Jassu igazságügyminiszter permanenciában volt, a liberális párt és kormány markáns jogásztagjai pedig sorozatos tanácskozásokat folytattak egymással a választási törvény interpretálása kérdésében.

Mi történt?

A kormány megbízásából egy négytagú jogászbizottság, amelynek elnöke Aurelian Bentoiu igazságügyi alminiszter, tagjai pedig Hurmuz Aznavorian, Petre Ghiatá volt alminiszter és Al. Donescu főpolgármester voltak, memorandumot készített és terjesztett a legfőbb választási bizottság elé, amely igyekezett kimutatni, hogy a liberális párt olybá tekintendő, mint amely elérte a választásokon a 40 százalékos és így jogszerűt megilleti a parlamenti többség. E kérdés indoklásában a választási törvény 90. szakaszára hivatkozott a bizottság, amelyet úgy kívánt értelmezni, hogy a 40 százalékos nem az országosan leadott összes szavazatokhoz, hanem a többi pártok szavazataihoz kell viszonyítani. Tudni kell, hogy az összes leadott szavazatoknak tekintélyes számát már eleve semmisnek nyilvánították, vagy megsemmisítették. A 40 százalékos kiszámításánál azonban ezek is leadott szavazatoknak számítanak, bár egyik párt javára sem írják őket. Ezeknek és az érvényesen leadott szavazatoknak összegéből kell valamely pártnak a 40 százalékos kihozni ahhoz, hogy parlamenti többséget kapjon. Most a liberális jogászbizottság a 90. szakasz b. pontjának 2. bekezdésére hivatkozott, amely a következőképpen hangzik:

Egy érdekes matematika

„Ha valamely párt a többi csoportokkal szemben legalább 40 százalékos ér el, úgy ezt „többségi”, míg a többieket „kisebbségi” pártoknak nyilvánítják.”

Ennek a mondatnak az interpretálását kérte a jogász bizottság olyan értelemben, hogy a 40 százalékos a liberális pártnak nem az összes leadott szavazatokhoz viszonyítva kell elérnie, csupán a többi pártok szavazataihoz mérten. Ebben az esetben ugyanis a kormány, amely a szavazatoknak 38 százaléka érte el, a semmis és megsemmisített szavazatok leszállításával meg lett volna a 40 százaléka.

A másik alternatíva

Arra az esetre, ha a központi választási bizottság ezt az értelmezést nem lett volna hajlandó magáévá tenni, azt kérte a liberális jogászbizottság, hogy a mandátumok elosztása meggyenként történjen, nem pedig aszerint, hogy valamely párt országosan milyen arány-

számot ért el. Ez a gyakorlatban azt jelentette volna, hogy ha például Kolozs megyében 6 mandátum van és leadtak összesen 60 ezer szavazatot, mandátumhoz csak az a párt juthat, amely legalább 10 ezer szavazatot kapott, vagyis a leadott szavazatok egyharmadát. A gyakorlati alkalmazásban ennek az elvnek az elfogadása magával hozta volna, hogy a liberálisok körülbelül 20, a parasztpárt 10, a vasgárda 7 és a cuszisták 5 mandátummal többet kaptak volna, mint amennyi őket megilleti, ezzel szemben a kispártok valóságilag megsemmisültek volna. Gh. Brătianu például 2, Iunian pedig 1 mandátumhoz jutott volna.

A politikai pártok vezetői a kormány memorandumáról tudomást szerezve ellenmemorandumokkal ostromolták meg a központi választási bizottságot, amely a karácsonyi ünnepek alatt délelőtt és délután két ülést is tartott. A délutáni ülések rendszerint a késő esti órákba nyultak bele. A központi választási bizottság sorra meghallgatta a politikai pártok jogászainak a felvetett kérdésekkel kapcsolatos álláspontjukat. A nemzeti parasztpárt részéről Vasile Radulescu Mehedinți

és Virgil Potârca, a cuszisták részéről Stan Ghiteacu, a liberálisoktól Hurmuz Aznavorian, a vasgárdától Clime mérnök Iunian részéről Aristide Scileru érveltek a legfőbb választási bizottság előtt. Argetoianu részéről Ottescu, a Zsidó Párt részéről dr. Singer igyekezett kimutatni, hogy a két százalékos el nem ért pártokat is megilleti a mandátum a törvény értelmében. A Lupu semmitőszéki elnök elnöklése alatt álló bizottság, amelynek tagjai Cihodaru semmitőszéki bíró, Starcea táblai főnök, valamint Jac Constantinescu és Ionescu Dolj törvényhozási tanácselnökök, — végül is három órási titkos ülést tartott, amelyen még a bizottság titkára: Dumitrescu minisztériumi igazgató sem vett részt. Ez az ülés döntött azután a kormány memorandumának elutasításáról, valamint a kispártoknak a mandátumokból való kizárásáról. Ezzel lezárult a képviselőválasztások utolsó és nem kevésbé drámai fejezete. A számoló gépek működésbe léptek, hogy a parlamentbe bejutott pártok pontos százalékszámát kiszámítsák és ezek alapján a bizottság döntsön a mandátumok személyenkénti elosztásáról.

Tizennyolc egymásutáni föld-rengés rázta meg Mexikót

MEXIKÓ, december 28. (Rador). Az utolsó négy napban Mexikó területén 18 földrengést észleltek, amelyek kiindulási pontja az ország déli részében, Caxaga és Gueroero szövetségi államok határán lehet. A környék belülről nagy károkat szenvedtek, emberáldozatai nincsenek a rengéseknek.

Pilsudski marsall halála óta több mint százötven zsidót öltek meg Lengyelországban

Egy angol újságíró lengyelországi utriportja

London, december 28. A L. Easterman angol újságíró a Daily Herald hasábjain beszámol lengyelországi utjáról. Többek között a következőket írja: „Pilsudski marsall halála, vagyis 1935 május óta olyan terror alatt áll a lengyelországi zsidóság, ami a zsidóüldözések történetében is páratlan jelenség. Egyetlen zsidó kisebbség sem áll olyan elnyomatás és félelem alatt az egész világon, mint a lengyelországi zsidó kisebbség.”

1935 május óta több, mint 150 zsidót megöltek. Több ezret megsebesítettek és más ezreket uccán bántalmaztak Lengyelországban. Az anyagi károkat egyáltalán nem lehet számokban kifejezni; egyedül négy kerületben 200 ezer fontra becsülik a hulligánok által okozott kárait a zsidóknak.”

Barátságos beszélgetés a vonaton — és letartóztatás a berlini pályaudvaron

Egy Toulouseban tanuló lengyel zsidó diákot foglyul ejtett a Gestapo

Varsó, december 28. Jakob Rosen ismert varsói kereskedő fia több éve a toulouse-i egyetemen végzi tanulmányait. Nemrég közölte a szülei, hogy a vakációra hazautazik. Amikor eltelt érkezésének előre bejelentett időpontja, anélkül, hogy hazaért volna, az aggó szülők kutatni kezdtek fiuk után. Megtudták, hogy fiukat a berlini állomáson a vonatból kihurcolták és letartóztatták. A német területen való utazás alatt ugyanis beszélgetésbe elegyedett egy német utassal. Amikor a vonat befutott a berlini pályaudvarra, a német utas, akiről kiderült, hogy Gestapo-ügynök, rendőrré kiáltott és elrendelte a zsidó diák letartóztatását. A Gestapo-ügynök azt vallotta, hogy a diák a beszélgetés során sértő kijelentéseket tett a hitlerista rezsimről.

A szülők a lengyel külügyminisztérium

intervencióját kérték fiuk szabadlábra helyezésének kieszközölése érdekében.

Rövid időn belül Párizsba utazik Benes köztársasági elnök

PARIZS, december 28. Amint a *Matin* Jelenti: Benes elnök párizsi útja, bár az időpont meghatározva még nincs, már elhatározott dolog. A köztársasági meghívását Benesnek Delbos prágai útja alkalmával nyújtotta át és a csehszlovák államfő azt azonnal el is fogadta. Szó van arról is, hogy Benes elnök látogatása alkalmával fogják felavatni Darneyben azt a műemléket, melyet a francia ügy szolgálatában elesett csehek tiszteletére emelnek.

Ha vendégei vannak ebédeljen...

minden bizonnyal nagy gondot fordít a menüre. Ilyenkor tanácskozik szakácsnőjével, sőt férjével is. De igen gyakran elhanyagolja a bor kérdését és vendégeinek

ismeretlen bort szolgál fel. Ne felejtse el, hogy az ebéd csak akkor arat sikert, ha a bor méltó az ételekhez. Ha Rhein borokat választ, úgy bizonyos lehet a siker felől, mert a borok a legkiválóbb szőlők termékei és azokat elismerten kiváló szakemberek kezelik. Szolgáljon fel vendégeinek Rhein borokat. Minden alkalommal RHEIN pezsgő és borok.

RHEIN BOROK

Ki lesz az erdélyi kereskedelmi kamarák szenátora

Cluj, december 28. Csütörtökön, december 30-án választják meg a szenátorokat a szak-kamarák: az ipar és kereskedelem, mezőgazdasági és munkakamarák. A kolozsvári ipar- és kereskedelmi kamara kereskedelmi szekciójában rendkívül érdekes harc indult meg a szenatori mandátumért, amelyet már több, mint egy évtized óta dr. Ionel Comsa bankigazgató, a nemzeti parasztpárt egyik nagytekitélyű, közismerten demokrata érzésű vezetője tölt be, választóinak általános megelégedésére. Comsa dr.-nak, akit eddig minden alkalommal a kereskedők nagy többsége választott meg, ezuttal két ellenjelöltje is volt: G. G. Mironescu volt miniszterelnök és Niculescu Ritz — liberális. Ez utóbbi azonban visszavonta jelöltetését. Comsa dr. megválasztást ezuttal is biztosra veszik.

Csaknem fegyveres összetűzésre került sor a francia és a spanyol nemzeti hadihajók között

Párizsi jelentés szerint a Mendez Muz mezes spanyol köztársasági vadászahajó aknára futott és elsüllyedt. Személyzetét állítólag sikerült megmenteni. Ugyancsak Párizsból jelentik, hogy csaknem súlyos konfliktus támadt a francia haditengerészeti és a spanyol nemzetiek néhány flottaejegysége között.

A Jolante nevű francia teherhajó Marselleből megrakodva a nyílt tengeren szembetalálkozott több spanyol nemzeti hajóval, amelyek arra akarták kényszeríteni, hogy kövesse őket Palma di Majorcába, hogy ott rakományát átvizsgálják. A francia teherhajó segélyjeleket adott le, mire a Baugrerin francia torpedóromboló a helyszínre sietett, majd ágyút a spanyol hajókra irányította. Azután a francia hajó és a spanyol flotta parancsnoka között békéltető tárgyalások indultak meg, amelyek során az incidenst sikerült elintézni abban a formában, hogy a Jolanetet Port Nendes kikötőjébe szállították, áruinak pedig lepecsételtek és ott a francia hadügyminisztérium kiküldöttje vizsgálja felül, abban a tekintetben, hogy szállított-e hadianyagot vagy sem?

A Havas salamancai jelentése szerint a Radio Nacional tegnap este közölte, hogy Franco tábornok az ünnepek alkalmából 25, különböző törvényeszek által halálraítéltek adott kegyelmet.

A kis technikus: Gép, reptetés, film, rádió. Hatalmas kötet, benne van az egész modern technika, távolbalátás, haditechnika is. Rengeteg képpel, diszkótesben 158 lei. Eppen olyan impozáns könyv, mint „Az arany kis tudós” 158 lei és az „Ezüst kis tudós” 158 lei Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kéjen ingyen karácsonyi jegyzéket Lepagetől Cluj.

és bel- ódás

szavaraiban, gúrcsna
ENGES, gyomorégés,
apotonkái az orvosok
a világhírű amerikai

RO D.

gyógyeztetárakban és
megrendelhető 135 lej
E. gyógyeztetárában
124.

Idi piacokon?

zág a Német Transz-
reskedelmi megállapo-
nemzeti kormányval,
és teszi Magyarországot
é ellenében oly nyersa-
nyelvényekért eddig devi-
A magyar-spanyol
benzácio útján fogják
alapját az angol font

almas erőfeszítéseket
autarkdiát a saját te-
tria például régebben
millió silling értékben
akrot. A cukorbehoza-
mászára sikerült csök-
v első nyolc hónapja
t importált. Jövére a
n fedezni fogja Auszt-

én zajlott le Rómában
o Rumena (Apir) köz-
tulajdonképpen a román
sumtársaság alapítása.
mregiben érdekeltiséget
autógyár. Ennek a
teztében az Apir alap-
a emelte.

ór óta először történt
aon a platina ára az
25-ben egy uncia pla-
vult, míg most 6 font
ára. Az áresést a ke-
alajdomitják.

Külkereskedelmi mér-
hónapja alatt 420 mil-
utát fel.

ormány fuvardijkedvez-
sz gabonaexportnak,
rieszten keresztül cseh-
állomásra irányul.

ák kormány hivatalos
szlovákianak az Egye-
ló kivitele az idei év
endületet vett. Az idei
alatt ez az export 24
tt, szemben a tavalyi
akutánzatokban és cí-
lett az Egyesült Álla-
tója.

manáci jegyzőkönyvvel
átszámítási kulcsát a
ciójánál 12-ről 13-ra
tulajdonképpen a váms-
nos felemelését jelenti.
több 1935-ben emelték
nelés 122 millió dinár
ntett az államkincstár

emzeti Bank december
számítási kamatlábat
totta le.

olcsóbban 20%

észet

észet,

SPORT

Döntőig jutott a Román Kupa asztalitenisz verseny

Cluj, december 28. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap Bucurestiben megkezdődött a Román Kupa asztaliteniszverseny, amelyen az ország legjobb és összes számottevő játékosai vesznek részt. A terv és a megejtett sorsolás szerint a férfiegyes selejtezőjét, amely a verseny legfőbb száma, nyolc csoportban bonyolították le. Az egyes csoportok beosztása a következő volt:

1. Vladone (a versenyen azonban nem jent meg), Naumescu, A. Jacobovici, R. Vasilescu, Schlésinger, Felter Bálint, Ghitescu.
2. Mircea Schapira, Gábor, Calboreanu, Ruhen I., E. Kesler.
3. Erős, Hagi Vasiliu, V. Bradisteanu, T. Rosmann, Erdélyi M., Penescu, E. Bercovici, I. Cornu.
4. Krebs, Komoróczy, Várady, Grünberg S., Pap Gavril, Rosenthal, Giurgiu Oct. Floruj Pavel.
5. Spitz, Glantz, Donogán, Steiner St., Sessler, Bekó, Andrei, I. Marcovici, V. Marcus.
6. Diamantstein, Jagota, Grünfeld, Sighirescu T., Mihalovici D., Rudih, T. Ghidel, Irány.
7. Weiszfeiler, Moscovici Mandy, Gross P., M. Eissner, A. Vasilescu, Nemes, Klein, Steinfeld.
8. Grünwald, Steiner Gh., Regel St., Rhein, Reicester, Molster, Opel St., Frenkel.

A selejtező küzdelmeiket a késő esti órákban fejezték be. A döntőbe a következő tíz játékos került:

1. Jakobovits Makkabi, Marosvásárhely.
2. Schapira Sporting, Bucuresti.
3. Erős Sporting, Bucuresti.
4. Komoróczy Royal, Cluj.
5. Spitz Makkabi, Oradea.
6. Diamantstein Haggibor, Cluj.
7. Weiszfeiler Ivria, Brasov.
8. Grünwald Makkabi, Oradea.

mint csoportgyőztesek. Moscovici Aurora, Bucuresti és a Pop Gavril Gloria, Arad—Erdélyi Ivria, Brasov pár győztese, mint legjobb másodikok egészítik ki a tízes mezőnyt.

A döntő küzdelmek megkezdődtek. Angelica Adelstein nyerte a női egyes versenyt.

A késő délutáni órákban vett telefonértesüléseink szerint a női egyes küzdelmet befejezték. A női egyes végeredménye:

1. Angelica Adelstein Aurora Bucuresti.
2. Kolozsvári Sári KKASE, Cluj
3. Takács Duci Vasas Oradea és dr Nagy Gabriella Cluj.

Tudnak a brassói Ivria asztaliteniszzezői

A brassói kerület asztaliteniszversenyét az elmúlt napokban bonyolították le a következő eredményekkel:

- Csapat: 1. Ivria, 2. Brasovia, 3. KSE.
Férfiegyes I. o.: 1. Weiszfeiler Ivria, 2. Kovács-Winteritz CS Székelyhid, 3. Nemes Brasovia.
Férfipáros I. oszt.: 1. Weiszfeiler—Erdélyi Ivria.

Női egyes I. oszt.: 1. Foris, 2. Mátyás Brasovia, Sipos CSSZ.

Női páros I. oszt.: 1. Foris—Mátyás Brasovia, 2. Sipos—Parks CSSZ.

Vegyespáros I. oszt.: 1. Pap—Mátyás Brasovia, 2. Weiszfeiler—Stein Ivria.

Férfiegyes II. oszt.: Stampler Ivria.

Férfipáros II. oszt.: Badin—Bugescu IAR.

A verseny eredményei alapján megállapítható, hogy a kerületben az Ivriának nincs komoly ellenfele.

Két csoportban bonyolítják le Erdély jégkorong bajnokságát

Cluj, december 28. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a román jégkorong szövetség határozata szerint a román bajnokságot ligák szerint bonyolítják le és csak a győztesek játszanak az országos bajnokságot, szemben az eddigi nemzeti bajnokság rendszerével.

Az Erdély csapatait magában foglaló marosvásárhelyi középúti vezetősége kisorsolta a ligabajnokságot. A résztvevő csapatokat két csoportra osztották, a mérkőzések időpontját azonban egyelőre nem állapították meg. A sorsolás eredménye a következő:

I. csoport

Első forduló. Kolozsváron: KKE—Mures, Csikszeredán: Csikszeredai SC—MSE. Második forduló. Marosvásárhelyen: Mures—Csikszeredai SC, Kolozsváron: KKE—Universitatea. Harmadik forduló. Marosvásárhelyen: MSE—Mures, Kolozsváron: Universitatea—Csikszeredai SC. Negyedik forduló. Csikszere-

redán: KKE—Csikszeredai SC, Marosvásárhelyen: Universitatea—Mures. Ötödik forduló. Marosvásárhelyen: MSE—KKE. Hatodik forduló. Kolozsváron: Universitatea—MSE.

II. csoport

Első forduló. Dicsőszentmártonban: Patria—Korcsolyázó Egylet Segesvár, Brassóban: BKE Brassó—Medgyesi TE. Második forduló. Segesváron: Korcsolyázó Egylet Segesvár—BKE Brassó, Medgyesén: Medgyesi TE

—Patria. Harmadik forduló. Brassóban: BKE—Patria, Segesváron: Korcsolyázó Egylet—Medgyesi TE.

Csak cöviden...

A Venus labdarugócsapata ma Budapesten a portugáliai turára indul, a Hungária és Ferencváros játékosait nélkülöző magyar válogatottal mérkőzik. A Venus mai ellenfele a következő összeállításban játszik: Csikós, Miklósi—Fekete, Gyarmati—Szűcs—Balogh, Horváth—Vincze—Zsengeller—Dudás—Kocsis.

Párizsban megállapították a Tour de Franc jövővi programját. Eszerint az immár hagyományos kerékpárversenyt július 5—július 31 között bonyolítják le. Az utvonali hossza 4625 km, amelyet 21 szakaszra osztottak.

Görögország és Palesztina világbajnoki selejtező mérkőzéseiket január 22-én és február 20-án játsszák le. Az első találkozó Tel-Avivban, a második Athénben lesz. A győztes csapattal márciusban Magyarország Budapesten egyetlen döntőt játszik.

Európa—Anglia 6:0. Asztaliteniszmérkőzés Birminghamban. Európa csapatában a magyar Barna, az osztrák Liebster és Bergmann játszottak. Bergmann és tevalyi és Barna a többszörös világbajnok külön díjért kihívásos mérkőzést játszottak, amelyet Bergmann nyert meg 3:1 arányban.

A francia Perrentin 2 perc 40 mp-es idővel nyerte a hagyományos karácsonyi Szajna-átúszó versenyt.

Sparta—Bucuresti vegyes 9:1 (3:0, 3:0, 3:1). A prágai jégkoroki csapat nagy győzelme a fővárosban.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Szigoruan ellenőrzik a színházak tüzrendészeti előírásainak betartását

CLUJ, december 28. A bucaresti nagy színházüzem szomorú tapasztalatai folytán a hatóságok szigoruan ellenőrzik a színházak biztonsági intézkedéseit. Eppen ezért színházunk igazgatósága nyomatékosan kéri a közönséget, hogy saját érdekében pontosan tartsa be a tüzrendészeti szabályrendeletek alábbi feltételeit:

1. Dolgonyozni csak a büffében és a műszo előcsarnokban szabad.
2. A nézőtérre felsőkaput, ernyöt, botot, a szabad mozgást akadályozó semmiféle tárgyat bevinni nem lehet.
3. Gyermekeket a nézőtérre bevinni s ott

ölnben tartani nem lehet, minden gyermeknek külön ülőhelyet kell váltani.

4. A későn érkezők nem foglalhatják el helyüket az előadások, illetve az egyes képek alatt, hanem csak a felvonások, vagy képek közötti szünetekben.

5. Pótszéket a színház nem adhat ki. Az igazgatóság számít arra, hogy a fenti rendelkezések végrehajtásában a közönség odaadással fogja segíteni az ellenőrző közegeket — az ellenszegülőket a színházat és önmagukat súlyos kellemetlenségeknek és büntetéseknek tessék ki-

Marika hadnagya

A legújabb nagy operettsiker, a Marika hadnagya minden ünnepi előadáson teljesen zsúfolt házat vonzott. A nagysikerű

tátrányos operett szerdán, csütörtökön és vasárnap este kilenc órákor is színpadra kerül.

Szilveszterkor: operettbemutató, kabaré és sorsolás

A színház hagyományos szilveszteri műsora az idén megváltozik annyiban, hogy eredeti egyfelvonásos operettet is bemutat a színház a nagyszabású szilveszteri kabaré és a malac és pezsgősorsolás mel-

lett. Az új operett szövegét Szabados Árpád, zenéjét dr. Dávid István szerezte. A pompás tréfákban, táncszámokban a színház legjobb erői vonulnak fel.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök este 9: Marika hadnagya. (Nyolcadszor.)

Péntek este 9: Szilveszteri kabaré. (Malac- és pezsgősorsolással. Eredeti operettbemutató: A szerelmes öbester. Szövegét írta: Szabados Árpád, zenéjét: dr Dávid István szerezte. — Laji bá tréfája. Színi Lajos ötletéből írta: Csiby Lajos. Ezenkívül László Miklós, Női Károly, Lőrincz Miklós tréfái, egyfelvonásosai, Tebán János, Topán Lulu, stb. táncszámai. Konferál: Tompa Sándor. Bérletszűnetben.)

Péntek éjjel 12: Szilveszteri kabaré. (Malac- és pezsgősorsolással, az esti előadás műsora szerint.)

Szombat d. u. 3: A romantikus asszony. (Elsőször olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: A szilveszteri kabaré megismétlése (Malac- és pezsgősorsolással.) este 9: Sárgapitykés közlegény. (Huszon-egyszer.)

Vasárnap d. u. 3: Csárdás. (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Sárgapitykés közlegény. (Huszon-kettedszer.)

este 9: Marika hadnagya. (Kilencedszer)

Hétfő fél 9: A mosoly országa. (Kallós József és Faluvégi Gizella első fellépésével. Solymosán Magda, Tompa Sándor, Réthely Ödön, Csóka József, Fülöp Sándor a főszerepekben.)

Kedd fél 9: A Jézusfaragó ember.

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár

az első modern teljes héber-magyar szótár ovic nyelvannal, 528 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej. Füve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár

modern magyar-újheber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában

Cluj, Str. Baron L. Pop 16.

ROYAL MOZGO MUSORA:

A közönség tömeges kérésére visszahoztuk Stan és Bran Vadnyugati őrárat című filmjét és duplaműsorban kerül bemutatásra A 7 hős című grandiózus orosz filmmel együtt. Rendes helyárak!

Csütörtökön utoljára: Stan és Bran és A 7 hős. Kettős műsor.

Jön az újv meglepetése: Schirley Temple India lángokban című fimje.

CAPITON MOZGO MUSORA:

Premier (A tánc folytatódik). Izgalmas, szenzációkkal teli film, mindent felülmúló revüvel, főszerepben: Zarah Leander, bécsi filmesillag.

URANIA MOZGO MUSORA:

Kínai banditák. Exotikus film, kínai aktualitásokkal, izgalmas tartalommal. Főszerepben az amerikai filmvilág legjobb jellemzője: Boris Karloff.

MUNKA MOZGO MUSORA:

Szerdán, csütörtökön teljesen új műsor. I. Malec a ganszterek között. Nevetető vigjáték. Főszerepben: Buster Keaton. II. A fotóriporter. Főszerepben: Szóke Szakál, Rózsahegy Kálmán és Hajdu Eta. III. Journal.

SELECT MOZGO MUSORA:

Szerená. Grace Moore, a newyorki Metropolitan Opera világhírű énekesnőjének egyetlen idei filmje. Zenés vigjáték, fordulatos tartalommal. Zenéjét szerezte a közismert Jerome Kern.

EDISON MOZGO MUSORA:

I. A tiroli Judás. Szuperfilm. A francia megsejlesztés alatti hosszas küzdelme a tiroliaknak. II. Bál a Savoyban. Főszerepekben: Alpár Gitta, Járai, Bársony Rózi. III. Uj hiroadó. Micki Maus.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyesrő közönség... betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkercsokéknak 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre tisztandó. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk az portóbélyeg

JAHREIT-TABLA

aluminumból, kicsi tetszetős kivitelen, 2 személyes 150 lej, 2 személyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátumot kérek. BOROS papirkereskedés Cluj.

8.9000 lej kimutatható tiszta haszonnal bíró jó meneteli tizlet egészségi okok miatt 150.000 lejért átadó. „Textil” jellegre a kiadóhivatalban.

35 éves perfekt magyar, német ízr. ur-asszony házvezetőnőnek, nevelőnőnek, vagy anyahelyettesnek elmenne vidékre is. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre Löbl hírlapiroda Arad.

Eladó kirakatredőny és kirakat állvány. Cim a kiadóban.

Erstrange Bürokratt, ledig, sucht Stelle für sofort. Vollkommene Kenntnis der drei Landessprachen, bilanztüchtig, administrativfähig. Adolf Gross, Arad (Frau Bauer) Eminescu 13.

Poale Odele és Zsidókérház báljára olcsó jó tortákat, kuglert, stb Adler zsidó cukrásznál rendelhető. F. David 13.

HIR

Meghalt

Maurice Ravel, a világhírű francia zeneszerző a keddi este 10 órákor, műtét nélküli következt komplikációk miatt halálát szenvedte pótoltatlanul. Ke volt a modern zene egyik legnagyobb zeneszerzője, felfedezte a mélyszélesség gondolati. Népi feldolgozásai és teleshírt kompozíciói számára a világhírű óktól kezdve dalokig nyekig a kompozíció megnyilatkozott Ravel minden fajtájú népálta megfelelő kerégo mondanivalójára hirtív vált Bolero melódiaira irt váltó csodálatosan nagy és teszi halhatatlan kevésbé népszerű zenésítással tere apothézisét.

A világ legnagyobb Ravel sosem felejt voltáról. Kapcsolat mindig bensőséges val, Darius Milha azoknak, akik a zsa körül halhatatl maguknak. Sok sa hegedüre irt, K Maurice Ravel és az enyészett hákaja „amar meglv tlen idegyógyintében megbetegedet vált szükségessé, nek bizonyult. Ra

Jön! A ROYA Az összes eddig lefilmeiket felülmúvilághírű

„India A misztikus Indzsások hőstettei Egy megható sz

— Időprognózis. kenő légnyomás, letre való borulás keleti légáramlás, séklet, az ország padék hó alakjából dényugati részleib—2 fokot mértek.
— Gyöngékkeddi jelentik: Miron C. dik. Már karácson kit és nem hagy dr Baltaceanu ke

— Hurutos sár enyhe hatású keserűvíz lehetőleg kor és este lefek mennességben orvosát.

— Danzigban nemzeti szocialis lentik: A hatóság nemzeti szocial amelynek célkitű nyerni a nemzeti szervezet — mor rökben — a dátása folytán fele

— Holland je ügyében. Hágáb lése szerint a közölte a sajtóv hü kíván mara meghódítása ké nem vállalt ke gen befolyás al many ugy véte elismerése Hollé tartotta volna tejezi be a je

HIREK

Meghalt Ravel

Maurice Ravel, a világhírű francia zsidó zeneszerző a keddre virradó hajnali fél négy órakeretében, műteti beavatkozás után bekövetkezett komplikációk miatt meghalt. Ravel halálával az egyetemes zeneköltészetet pótolhatatlan veszteség érte. Egyike volt a modern zenei irányok titánjainak, aki négy évtizedes zeneszerzői munkáját állította az új zenei irányok népszerűsítésének és korszakosá tételének szolgálatába. Ravel, mint korának többi nagy zeneszerzője, felfedezte a népi zenékben rejlő mélylényű gondolati és lírai szépségeket. Népi feldolgozásai és népies motívumokkal telesztölt kompozíciói hamar szerezték meg számára a világhírt. Zenekari kompozícióktól kezdve dalokig és népdalgyűjteményekig a kompozíció minden formájában megnyilatkozott Ravel zsenialitása és a minden fajtájú népek zeneköltészetét találta megfelelő keretnek bőségesen buzogó mondanivalójának kifejezésére. Világhírűvé vált Boleroja egyszerű spanyol melódiára írt változatokból áll, de az a csodálatosan nagy mű mégis Ravelt adja és teszi halhatatlanná. Cigány című nem kevésbé népszerű kompozíciója épp ily zsenialitással teremti meg a cigánylélek apothéizisét.

A világ legnagyobb zeneiről közé nőtt Ravel sosem felejtkezett meg zsidó műveitől. Kapcsolatai a zsidó zenei kultúrával mindig bensőségesek voltak. Tanítványával, Darius Milhaud-val együtt egyike azoknak, akik a zsidó népzene feldolgozása körül halhatatlan érdemeket szereztek maguknak. Sok zsidó kompozíciója közül a hegedűre írt, Kaddis a legismertebb. Maurice Ravel évek óta táncol, az élet és az enyészet határán. Idegfejtő munkája „amar megboszulta magát és Ravelt ideggyógyintézetbe kellett szállítani. Innen gyógyultan került ki, de nemrégiben megbetegedett és műtétit beavatkozás vált szükségessé, ami azonban sikertelennek bizonyult. Ravel 62 éves volt.

Jön! A ROYAL slágermozgóba Jön!
Az összes eddig látott SHIRLEY TEMPLE filmeket felülmúló filmsoda. Kipling világhírű regénye nyomán:
„India lángokban”
A misztikus India élete. A bengáli lándzsások hőstettei. Elkeseredett harcok. Egy megható szerelmi történet keretében.

Időprógnózis. 1—2 milliméterrel csökkentő légnyomás, fokozatosan nyugatról keletre való borulás, enyhe keleti és északkeleti légáramlás, továbbra is süllyedő hőmérséklet, az ország északi részeiben fagy, csapadék hó alakjában, különösen az ország délnyugati részeiben. Ma délelőtt a fővárosban —2 fokot mértek.
— Gyöngélgedik a patriárka. Bucarestből jelentik: Miron Cristea patriárka gyöngélgedik. Már karácsony előtt nem fogadott senkit és nem hagyta el székelyét. A főpap dr Baltaceanu kezelése alatt áll.

Hurutos sárgaság fellépésénél az igen enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz lehetőleg mindennap reggel felkelés-kor és este lefekvés előtt fél-fél pohárnyi mennyiségben használható. Kérdezze meg orvosát.

Danzigban feloszlatták a katolikus nemzeti szocialista szervezetet. Danzigból jelentik: A hatóságok elrendelték a katolikus nemzeti szocialista szervezet feloszlását, amelynek célkitűzése volt a katolikusat megnyerni a nemzeti szocializmus ügyének. A szervezet — mondják nemzeti szocialista körökben — a danzigi centrista párt feloszlása folytán feleslegessé vált.

Holland jegyzék Abesszínia elismerése ügyében. Hágából jelentik: A Havas értesülése szerint a holland külügyminisztérium közölte a sajtóval, hogy a holland kormány hű kíván maradni politikájához Abesszínia meghódítása kérdésében. A holland kormány nem vállalt kezdeményezést semmilyen idegen befolyás alapján. Hogyha a holland kormány úgy vélte volna, hogy az olasz hódítás elismerése Hollandia tekintélyét érinti, távol tartotta volna magát ettől a lépéstől — fejezi be a jegyzék.

Két vasutas borzalmas tüztragédiája a temesvár—bucuresti gyors mozdonyán

BUCURESTI, december 28. Megdöbbentő szerencsétlenség történt a temesvár—bucuresti gyorsvonaton. Craiova állomása előtt a mozdonyon a kazán felől meggyúlt Constantin Negoiu szerelő ruhája. A szerelő hátraugrott, hogy a kazántól távolodjék, de ekkor feldöntött egy olajjal telt tartályt. A fűtő hozzáégett, hogy segítségére legyen, de a szerelő ruhájától lángra kapott az olaj és ez meggyújtotta a fűtő ruháját. Az égő máglyaként lángoló két ember Craiován ugrott le a mozdonyról. Negoiu belehalt sérüléseibe, a fűtő súlyos égési sebeket szenvedett.

Január 8-án, szombaton este 10 órai kezdettel
Zsidó-Kórház-Bál
a kolozsvári új iparkamara dísztermében.

— Szétosztották a falvak számára readelt gyapotot. Bucarestből jelentik: A szövetségi központ, amely Angliából gyapotot szerzett be a falusiak szükségleteinek kielégítésére, a népbankok és erdélyi falusi szövetkezetek útján a következő centrumokban: Cluj, Satumare, Tg-Mures, Sibiu és Dej megkezdte a gyapotmennyiség kiosztását.

— Január 20-án jelenik meg a Cuvântul. Bucarestből jelentik: Nae Ionescu lapja, a Cuvântul 1938 január 20-án jelenik meg először.

— Ha tulsok gyomorsavától okvetlen meg akar szabadulni, úgy ne mulassa el reggelként egynegyed, esetleg félpohár természetes „Ferenc József” keserűvízét éhgyomorral inni. Kérdezze meg orvosát.

— Hogyan ünnepli az újévet Bucaresti. Bucarestből jelentik: Az újév megünneplése a szokásos Te Deummal veszi kezdetét a patriárka székesegyházában, ami után az uralkodó fogadja a jókívánásokat.

— Braila környékén kiáradt a Duna. Bucarestből jelentik: A Duna elöntötte a brailai mocsarokat. Egész Mácin víz alatt áll. A megrémült lakosság elhagyta házeit. Számos épület beomlott. Azonnal mentőcsapatokat küldtek a helyszínre.

— Hat ház porráégett Piatra Neamţban. Bucarestből jelentik: Ma éjjel 4 órakeret Piatra Neamţban a Cuza Voda uccában Ernestina Riegler házában tűz ütött ki, amely rendkívül gyorsasággal terjedt át a szomszédos épületekre. Hat ház porráégett, az anyagi kár nagy, emberéletben nem esett kár.

— Belehalt sérüléseibe a színházegés egyik áldozata. Bucarestből jelentik: Tegnap délután Dorothea Schönberg 25 éves diáklány a Tanase-színház égése alkalmával szerzett sebeibe belehalt. Ő a színházegés nyeredik áldozata.

Biserica Izraelita Ortodoxa Reghin.
No. 554—1937.

Concurs

Wir suchen einen
בחרנו כבוד לראש שנים מנווריו
guten mit erstklassigen Zeug-
nissen, der שישתתף auslernen und verbun-
den mit einem ש"יב eine Stelle
erhalten soll.
Offerte sind an unsere Gemeinde zu rich-
ten bis 1-ten Feber 1937.
Reisespesen werden nur dem Akzeptierten
vergütet.
Reghin, den 20 ten December 1937.
Rosenbaum Paul
Präses.
Fixel Daniel
Notär.

— Ertesítés. A n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy az ünnepek miatt az autobusz-bérletek lebélyegzése a következő sorrendben történik: Január 3, 4 és 5-én a fizetett bérletek, január 7 és 8-án a Primaria tisztviselőinek bérletei, míg január 12 és 13-án a kedvezményes bérletek kerülnek lebélyegzésre. Rapid autobuszszindikátus Calea Regele Carol II No. 119. Telefon: 30-29.

— Halálhíradás. Petrozényben az elmúlt napokban helyezték örök nyugalomra Junger Samut, a hitközség egyik legelkeesebb támogatóját és legtevékenyebb tagját. Junger Samuban a kolozsvári Zsidókórház igazgató-sági és alapító tagját gyászolja. A megboldogult, aki minden zsidó ügy pártolója volt, 82 éves korában ragadta el a halált.

— Diktatura Száriában. Párizsból jelentik: A Havas iroda közlése szerint a szir kormány minisztereinek bejelentette, hogy rövid időn belül feloszlattja az összes politikai pártokat és bevezeti a sajtóellenőrzést.

— A francia kommunista párt elnöke újra a szocialista párttal való egyesülést sürgette. Párizsból jelentik: Duclos, a francia kommunista párt vezére tegnap hosszabb beszédet tartott, melyben ismételten felszólította a szocialista pártot a kommunista párttal való egyesülés és együttműködésre, amire a népfirontnak a „reakció” lábrakapasának letörésére okvetlenül szüksége van. Duclos a szocialista párt részéről minden biznnyal ezutal is visszautasításban fog részélni.

Te csunyaság! végy
CISBEY-teát
A doktor is ezt fogja mondani: „Igen, gyermekem, venned kell, hogy elmuljanak ezek a szörnyű pattanások, amelyeknek okozója a
székrekedés
Mondd meg anyukádnak, készítsen neked CISBEY-teát, hogy a vér megszabadulhasson a mérgező salakoktól. Egy 100 gr-os doboz ára 60 lej. Kapható minden gyógyszerárban és drográiban.
Romániai lerakat: Bucuresti III, Str. Toamnei 103.

— Nemzeti ünnep Törökországban. Ankarából jelentik: Hatalmas lelkesedéssel ünnepelelték tegnap Atatürk elnöknek Ankarába való érkezésének 18-ik évfordulóját.

— Eljegyzés. Erdős Lillyt, dr. Erdős Mátyás törvényszéki elnök leányát, f. hó 24-én eljegyezte Radó György, a Dermata művek tisztviselője.

— Váratlanul Danziba érkezett Beck lengyel külügyminiszter. Párizsból jelentik: A világsajtó nagy szenzációként közli, hogy Beck lengyel külügyminiszter váratlanul Danzigba érkezett. Utjának célja egyelőre még ismeretlen.

— Habsburg Ottó az emberi egyenlőségért. Párizsból jelentik: Az Intransigeant szöszereint közli Habsburg Ottónak nyilatkozatát, mely szerint az ő ideálja a jogon alapuló állma, amelyben nem egy politikai párt uralkodik, de ahol az igazságérzet annyira érvényesül, hogy minden polgár egyenlő a törvényszék előtt.

— Eltemették Frank Kelloggot. Newyorkból jelentik: Frank Kellogg tegnap temették el fényes pompával. A volt államférfi koporsóját a washingtoni székesegyházban, Wilson elnök mellé helyezték örök nyugalomra. A temetésen résztvett a diplomáciai kar és az amerikai kormány is.

— Insull amerikai bankár Rómába érkezett. Rómából jelentik: Tegnap este az olasz fővárosba érkezett Samuel Insull amerikai pénzember, aki az amerikai rendőrség üldözése óta keresztül-kasul bolyong a világon.

Uzletembernek epugy mint diáknak

a szép, tökéletes és tartós SHEAFFER'S tollal, egyaránt alkalmas mindennapi használatra és ünneplő alkalmakra.

Szeresse be a SHEAFFER'S VACUUM tollat, mely a világ legjobbja és ajánlja barátainak is, mert SHEAFFER'S platinahegyű FEHERPONTOS tolltollal az amerikai gyártás fegyvertelen garanciát vállal minden tekintetben.

Kapható az ország minden jobb Könyv-és papír kereskedésében jutányos árak, 600-tól 3000-ig.

SHEAFFER'S

W. A. SHEAFFER PEN CO. Fort Madison, Iowa, U. S. A.
Romániai vezérképviselet:
A. Kármán utca 11.
Bucuresti: Str. Regala 1

— A pápa fogadta a Szentlélek mellett akkreditált követeket. Vatikánvárosból jelentik: A pápa ma könyvtárában fogadta a szentszék mellett akkreditált követeket, akik szerencsekívánataikat tolmácsolták az újév alkalmából.

— Szívéyesen fogadták Olaszországban a volt frontarcosokat. Varsóból jelentik: A lapok közlik Mussolininak az Olaszországba látogatott lengyel volt frontarcosokhoz intézett beszédét. A Duce azon óhajának adott kifejezést, hogy a lengyel és olasz nemzetek jobban megismerjék egymást. A lengyel küldöttség vezetője kijelentette egyik lapnak adott intervjújában, hogy tökéletes szívéllyel fogadták őket Olaszországban.

EGYESÜLETI ÉLET

— Téli segélyakció Szamosujváron. F. hó 3-án délután a szamosujvári Zsidó Nőegylet jósikerűlt chankuka-ünnepét rendezte a helyi szegény családok felesegélyezésére. A műsor keretében egyfelvonásos és balettszámok szorakoztatták a zsuroiaság telt terem közönségét. A műsor a következő volt: 1. Prolog: Goldstein Baba, 2. Valóbalet: Mózes Közszéka, 3. Vigjáték: Fischer Ius, Mendel Piri, 4. Román verset szavalt: Bernát Helén, 5. Exentrikus tanc: Goldstein Ruty, Eisikovics Juci, Schwartz Helénke, 6. Ritmikus torna, előadták a műsor összes szereplői, 7. Virágbalet: Gidály Gitta, Sajóvi Pery, Horovitz testv., Marcell testv., Fischer I., Klein D. 8. Román nemzeti tanc. Előadták az összes szereplők, 9. Szonoz: Grünfeld Helénke és Mendel Ibi, 10. Reklámvil. Műsor után lelkesen ünnepelelték a jó sikerűlt délután rendezőjét, Gelb Jétát. A sikerben azonban Gelb Sámuelnének is jelentős része van. (R. J.)

— Zsidókórház jubiláris bál. Most tíz éve volt a Zsidókórház eis óbálja, mely már akkor is a szezon lelegegánsabb és legnagyobb sikerű rendezvénye volt. E tíz év alatt sokan szereztek kellemes emlékeket a Zsidókórház bálakról és igyekeznek ezúton is megjelenni és magukkal hozni barátait és ismerőseiket. Január 8-án a 1938. évi Zsidókórház-bál dátuma. Mint minden évben, úgy ezidén is kellemes meglepetések sorozata fogadja a bálkozó közönséget, melyek közül csak egyet hogy említsünk: az idei bál zenéjét a híres Salamon Kálmán-jazz szolgáltatta.

— Megalakult Szamosujváron az Arvagon-dozó helyicsoportja. F. hó 25-én este megalkult Szamosujváron az Arvagon-dozó helyicsoportja, mely alkalommal megválasztották az új tisztikart is: Diszelnökök Klein Mor, Teleky Samu, Vajda Elek, dr Weisz Izó, elnökök Masch Béla, Juda Dávid, Herskovits Adolf, Salamon Dező, alelnökök Fenyvesi Jakab, Ferenczy Péter, Teley Jenő, Weiss Adolf, ügyvezető igazgatók Róth Jenő, dr Öhlbaum Sándor, titkérok Deutsch Vilmos (Zilah), Hirsch Hermann, pénztárnok Friedmann Sándor fogás, ellenőroik Öhlbaum József, Fenyvesi József, kulturbizottság Golesteanu Adoltné, Schwartz Sándorné, Fenyvesy Józsefné, Salamon Sándorné, Gelb Sámuelné, Gelb Jeta, Sajovics Mara, Pollák Ila, háznagy dr Mihály Manó. A választások megejtése után az új vezetőség a nemes cél érdekében való intenzív közreműködésre tett ígéretet. (R. J.)

